

Új Hajtás

A KÁRPÁTALJAI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ LAPJA

1999. IV. évfolyam, 10. szám

A tartalomból:

Ti vagytok a világ világossága	2.o.
Ha a Pápa álma valóra válna	4.o.
Az igazságot kereső szolgák	5.o.
Igeliturgikus útmutató	6.o.
Árpádházi Boldog Jolán	7.o.
A katolikus egyház 1000 éve a Kárpát-medencében	8.o.
Interjú Szulincsák Sándor újmiséssel	10.o.
A KKÉF tanulmányi napjai	12.o.
A szegedi Mikulás Kárpátalján	13.o.
Ábrahám megkísértése	14.o.
Az ima lett az élet rendezője.	
Munkácsi Családtalálkozó	16.o.
Varázsos napok	18.o.
Lelkinap Técsőn	20.o.
Mese	21.o.
Kifestő	22.o.
Greco – a misztikus látomások megjelenítője	23.o.

Új Hajtás

A Kárpátaljai Római Katolikus Egyház lapja

Szerkesztőbizottság:

Majnek Antal (elnök), Molnár Orsolya, Németh Imre ofm., Riskó Marianna (szerkesztők), Tegze József (főszerkesztő)

Tördelőszerkesztő: Popovics Pál
Olvasószerkesztő: Barkáts Alice

A szerkesztőség címe:
295400, Munkács, Mira u. 15.

Készült:
az Ugocsa Print nyomdájában,
Nagyszőlősen.

„Ti vagytok a világ világossága!”

Krisztusban kedves testvérek!

Teremtő Atyánk végtelen szeretetében hívta életre ezt a bölcsen megtervezett világot, melynek élére az embert állította. Isten a saját képére alkotta a férfit és a nőt, hogy gyermekeikkel együtt az ő szentháromságos szeretetének misztériumát megéljék.

A házasság és a család Isten tökéletes tervében szent, hiszen az Ő létének lényegét, a szeretetet hivatottak megélni a földön.

Sajnos, az eredeti bűn, a teremtő Istentől való elfordulás nem csak az ember személyiségét torzította el, de ezzel egyidejűleg ezt a szeretetközösséget is megmérgezte; az önzés, a másik fölötti uralkodás és mindenféle gonoszság, mint méreg, megfertőzte az egész emberi társadalmat.

Már a próféták figyelmeztettek arra, hogy csak akkor jöhet vissza a béke és a jólét az ember életébe, ha megbánja bűneit, visszatér éltető, irgalmas Atyjához, és hűségesen fog Neki engedelmeskedni.

Az idők folyamán megkeményedett az ember szíve: a feleségét, mint rabszolgát, kihasználta, cserélte, sőt a gazdag többet is tartott magának. Jézus, aki azért jött, hogy életünk legyen és bőven legyen, visszaállítja az eredeti rendet. „Kezdetben ez nem így volt” – mondja. A monogám házasság, mely önkéntes, tiszta szeretetből születik az Egyház színe előtt, a Mennyek országában is megköttetik; ezt pedig senki szét nem szakíthatja! Csakis a síríg tartó hűség kölcsönös esküje tudja felszabadítani a Teremtőtől kapott szeretet-energiákat, melyek minden váltságon képesek átsegíteni a feleket, és megbocsátással újra meg újra a hűség mellett tudnak dönteni.

A katolikus tradíció egyértelműen bizonyítja, hogy a család első és legfontosabb sejtje az Egyháznak, Krisztus titokzatos testének. II. János Pál pápa írja: „Máriának és Józsefnek köszönhetően a Megtestesülés misztériuma, s vele együtt a Szent Család misztériuma mélyen beleíródott a férfi és a nő jegyesi szeretetébe, s közvetve minden emberi család származásába.”

Manapság sokat beszélnek arról, hogy válságban van a család. A család válsága azonban tulajdonképpen az ember válságát fejezi ki. Ma a világ úgy gondolja, az szabad, aki vágyait kielégíti, így nem épül be életébe az áldozati dimenzió, a szeretetből fakadó, a másikért való – önként, szeretetből vállalt – lemondás. Márpedig a családban megtapasztalt örömmel és biztonságnak sok áldozat és lemondás az ára. Sokan úgy gondolják, nincs szükségük a hitre, önmaguk is képesek kiteljesíteni saját életüket. Vannak, akiknek a ráció, azaz az értelem sem kell, inkább az emóció, azaz az érzelem vezeti őket. Mások pedig éppen a túlzott racionalitás bővületében élnek, nem merik vállalni a kiszámíthatatlant, így például nem vállalnak addig gyereket, amíg a lakást, autót és az általuk szükségesnek tartott többi dolgot be nem szerezték.

A sajtó inkább rontja, mint építi a családkról alkotott képet. Itt a család egy alternatíva a sok közül, mint együttélési forma még létezik, de ritkán állítják be követendő példának. Érdemes megnézni a reklámokat: a megjelenített családi környezetben egy, legfeljebb két gyermeket láthatunk. Amikor pedig az

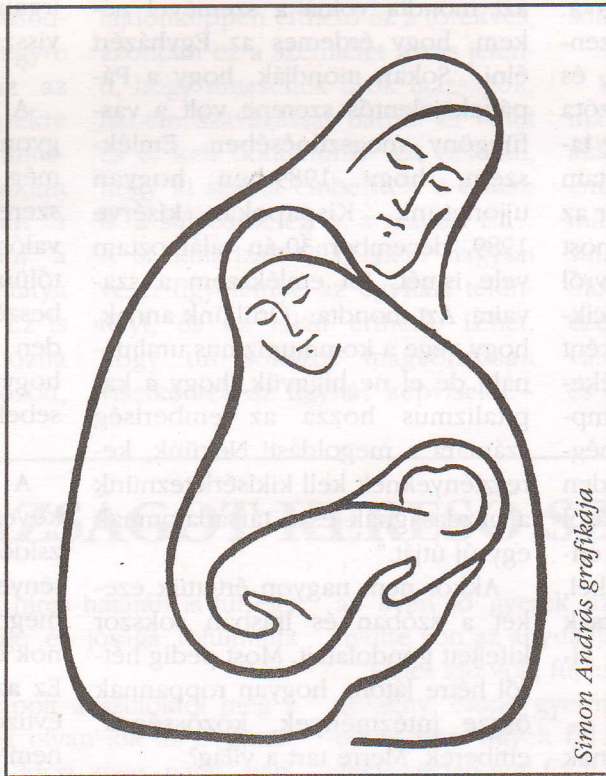
Egyház szót emel a családok érdekében, gyakran tapasztalható, hogy a sajtó ellenséges hangon tudósít erről.

Ez a kor nem szereti a gyereket, hiszen abortusszal, tablettákkal hadakozik ellene, vagy esetleg születése után árvaházba kényszeríti őt. Talán ezért is van ennyi megkeseredett öreg napjainkban.

A nemek közötti különbséget is komolytalanul kezelik, erre utal a homoszexualitás terjedése és a törekvés, hogy természetes jelenségként fogadjuk el ezt a torzulást. Összemosódik a férfi és a nő szerepe, személyisége is a társadalomban. Pedig ahogy romlik a család, úgy romlik az egész társadalom, hiszen a beteg, eltorzult sejtekből álló organizmus minden funkciója tönkremegy. A történelem során a nagy birodalmak bukása mindig így következett be: elhatalmasodott a bűn, felbomlott az erkölcs, és ennek következményeképpen szétesetek a családok, hamarosan pedig az egész társadalom, amit így könnyen legyőzhetett egy friss, ellenséges erő.

De ne csak a problémákról beszéljünk! Próbáljuk inkább azt meglátni, hogy ilyen körülmények között mit tehetünk mi, egyenként a családokért! Legfőképpen saját családokban kell megélnetek az egység és a szeretet lelkiületét. Ennél nincs nagyobb tanúságtétel a család intézménye mellett. De hogyan lehetséges ez ebben a nehéz, korántsem családbarát világban? Biztos, hogy saját erőnkől nem. De nem szabad elfelejtenünk, hogy maga az Úristen áll mellettünk mindennap, és az ő mindenható erejével segít minket. Ő nem az a király, aki nem törődik alattvalói nehézségeivel. Higgyetek abban, hogy a hétköznapok minden kicsi problémáját is látja, és mindenben gondja van titekével! Hiszen „egy hajszál sem veszhet el fejetekről” az Ő tudta nélkül! El kell végre dönteni – mindenkinek személy szerint, hogy hi-

szí-e az Úristen mindenhatóságát, hiszi-e, hogy ha kérjük, az Úristen megadja a mindennapi kenyeret, akkor is, ha emberi ésszel nem látjuk mindig a holnapot. Ne aggódalmaskodjatok! Jézus nem azt ígérte, hogy mindig előre meglátjuk a problémáink megoldását, hanem azt, hogy az adott pillanatban mindig megkapjuk a szükséges erőt és segítséget. Vegyetek példát a gyermekeitekről! Ők sohasem kérdezik meg, lesz-e

Simon András grafikája

holnap mit enni, lesz-e elég ruha, amit felvegyenek – hanem teljes bizalommal vannak a szülők iránt, hogy megkapnak tőlük mindent, amire éppen szükségük van. Jézus arra kér minket, hogy legyünk olyanok, mint a gyermekek. Hagyatkozunk teljesen az Atyára, bízunk az ő gondoskodásában, és ne félünk!

Azt is mondta Jézus, hogy ha Őbenne maradunk, mindent megad nekünk az Atya, amit hittel kérünk tőle. Ne féljete hát elfogadni a gyermekeket, Isten ajándékait! Mindegyikük megismételhetetlen csoda, és feladata van a világban. Az Úristen erőt fog adni nektek a felnevelésükben, ha Vele együtt jártok és kéritek őt. Ezért nagyon fontos a család közös imádsága. Imádkozzatek együtt mindennap! Ajánljatek fel

minden napotokat az Úristennek, és kéritek az Ő áldását egész napi munkátokra! Akkor Ő úgy fog törődni vele, mint sajátjával, és Szentlelke vezetését adja nektek minden dolgotokban. Imádkozzatek sokat a Szentlélekért! Ha az Isten lelke tölti be családjaitokat, boldogok lesztek.

Legyen előttetek a Szent Család példája! Az egész világ megváltója egy családban nevelkedett, ebből is látszik, milyen fontosnak tartotta Ő a családot. Abban is biztosak lehetünk, hogy tudja, milyen a családban való élet, nem kívülállóként nézi a mi családjainkat. Nagyon jó nekünk, hogy előttünk van a Szűzanya példája. Általában a megdicsőült Máriát látjuk magunk előtt, a Mennyei Királynéját, akinek olyan sokszor kérjük közbenjárását. Fedezzük föl a názáreti Máriát is, aki ugyanúgy mosogatott, főzött, mosott, mint bármelyik háziasszony. Azzal, hogy elfogadta Isten akaratát és hűségesen végezte dolgát a hétköznapokon, lehetővé tette az emberiség megváltását. A konyhai munkát nem tartotta összeegyeztethetetlennek Istenanyai mivoltával. Semmi látványos nem volt az életében, mégis áldottabb ő minden asszonynál.

Ahogy Mária méhében fogadta a kis Jézust, fogadjatek olyan szeretettel Ti is őt családjaitokba! Ha valóban befogadjatek és megtartjátok tanítását, Ő boldogságot fog hozni nektek. Ne felejtsetek el, hogy választott nemzetség, királyi papság vagytok! Ti vagytok azok, akik tanúskodhattok az Isten szeretetéről azok előtt is, akik sohasem jönnek el a templomba, és sohasem hallgatnak meg minket, papokat. Ha érzik családjaitokban a békességet, a harmóniát, talán elgondolkoznak azon, hogy van valaki, Akinek a szeretete rásugárzik a családokra, és ez a szeretet sugárzik ki aztán családjaitokból. Ti vagytok a világ világossága! Legyen ez mindig szemetek előtt!

Majnek Antal püspök

Ha a Pápa álma valóra válna...

Csodálom ezt az embert, akit II. János Pál pápának hívnak. Közel 80 évesen is a béke követeként, az igazság következetes szószólójaként járja a világot. Nem adja föl a hitét és a reménységét, hogy ez a világ jobbá lebet. Ha valaki, akkor ő igazán látja a világ rengetegféle nyomorúságát, és mégis bátran és meggyőződéssel beszél arról, hogy az új évezred szebb lebet, mint az előző volt. Bárcsak megvalósulna az álma!...

1978-ban választották pápává. Egy év múlva, mint frissen fölszentelt pap, kezet foghattam vele, és néhány szót válthattunk. Azóta többször adódott alkalom, hogy találkozzunk. Mindig megcsodáltam frissességét, nyitottságát. Sokszor az volt a benyomásom, mintha most jött volna egy tátrai síelésből. Évről évre jelentek meg fölhívásai, enciklikái, nyilatkozatai. A sajtó időnként beszámol szenzációs útjairól, békeközvetítő tevékenységeiről, kompromisszumkészségéről – ami mégsem megalkuvás. Érdekel minden hír és minden írás, ami a Pápáról vagy a Pápától megjelent. De engem leginkább ő, az ember érdekelt, akinek dobog a szíve, nemcsak önmagáért, hanem az egész világot.

Néhány éve nagyon fáradtnak látom. Néhány hónap múlva 80 éves lesz. Megviselték az utazások, a kemény munka, a merénylet, a vádaskodások. Néha annyira fáradt, hogy az a benyomásod támad, hogy a szemét is alig tudja nyitva tartani – és az összeszűkülő rések közül mégis egy figyelmes szempár néz rád. 1998 pünkösdjén Rómába zarándokoltunk. A Szentatya a megújulási mozgalmak Szent Péter téren tartott ünnepére hívott bennünket. Az Egyház új tavaszát sejthettük meg a Szent Péter téren a közel félmillió ünneplő, ujjongó fiatal között. Egyik zarándoktársunk ezt mondta: „Amikor a Szentatya mellettünk ment, a szemembe nézett, én pedig az ő szemébe. Egy pillanat volt az egész, de kicsi, kék szemében láttam reményt, és mintha

azt mondta volna a szemével nekem, hogy érdemes az Egyházért élni.” Sokan mondják, hogy a Pápának jelentős szerepe volt a vasfüggöny megszűnésében. Emlékszem, hogy 1989-ben hogyan ujjongtunk. Kispapokat kísérve 1989. december 30-án találkoztam vele ismét. Jól emlékszem a szavaira. Azt mondta: „Örülünk annak, hogy vége a kommunizmus uralmának, de el ne higgyük, hogy a kapitalizmus hozza az emberiség számára a megoldást! Nekünk, keresztényeknek kell kikísérleteznünk a gazdaságnak és a társadalomnak egy új útját.”

Akkor nem nagyon értettük ezeket a szóban és írásban sokszor kifejtett gondolatait. Most pedig hétről hétre látom, hogyan roppannak össze intézmények, közösségek, emberek. Merre tart a világ?

Az előző években vészjósló jóvendölések, találgatások hangzottak el a 2000. évről. Sokan világvégéről beszéltek. A Szentatya pedig határozottan arra kezdett buzdítani, hogy kezdjünk fölkészülni a 3. évezredre, amely egészen szép is lehet. Egy új típusú evangelizációról kezdett beszélni a Pápa, amely nem annyira a szavak, hanem inkább az élet evangelizációja. Az életünk példájával, az életünk odaadásával hirdessük meg a Jó Hírt embertársainknak. A 2000. Nagy jubileumi évre való fölkészülésként megjelent egy körlevele, a Tertio Millennio Adveniente. Hogy jól fölkészüljünk az ünnepre, hároméves programot adott kezünkbe. 1997-ben igyekeztünk mélyebben megismerkedni Jézussal, Isten fiával, aki emberré

lett, és a megtérés útjára lépni. 1998-ban a Szentlélek évében a Lélek irányításával az Egyház belső megújulására törekedtünk. (Ezért volt az a pünködsi ünnep Rómában.) 1999 – az Atya éve. Ennek az évnek a biblikus alapját Máté 15. fejezete adja, a tékozló fiú és az irgalmas atya története. Térjünk vissza az atyai házba!

A Szentatya az Atya évében nagyon nagyról álmodott. Két hónap még hátra van ebből az évből. De szeretném, ha a Pápa álma megvalósulhatna! Miről álmodik, mit kér tőlünk? Millenniumi körlevelében beszél a világ nagy sebeiről, és minden jó szándékú embert arra kér, hogy gyógyítsuk be együtt ezeket a sebeket. Mik is ezek?

A nagy, egyistenhívő vallások követői béküljenek ki egymással: a zsidók, a muzulmánok és a keresztények! Az elmúlt ezer évet mélyen megbélyegezte a zsidók, muzulmánok és keresztények szembenállása. Ez az ellentét különösen az elmúlt évtizedekben éleződött ki. Persze nem a hitüket mélyen gyakorló keresztények, zsidók, muzulmánok ragadnak fegyvert egymás ellen. De ezeknek a vallásoknak és kultúrköröknek a követői igen, sokszor éppen vallási indokokra hivatkozva. Az Atya arra hív, arra kér bennünket, akik mindannyian hiszünk abban, hogy az Ő gyermekei vagyunk, hogy engesztelődjünk ki egymással!

Milyen nagy dolog lenne, ha ez megtörténne!... Életem során csak néhány zsidó és muzulmán baráttra találtam, de fölfedezhettem, hogy igazi kincseket hordoznak. Európát, Közel-Keletet és a világot mentheti meg, ha létrejön ez a történelmi kiengesztelődés. Imádkozzunk ezért a világméretű kiengesztelődésért! Nézzünk körül: hátha van a környezetünkben olyan zsidó

vagy muzulmán embertársunk, akivel konkrétabbá tehetnénk ezt az Istentől eredő testvériséget! Talán ezután nem mondunk olyan vicceket, amelyek sértik az arabokat vagy a zsidókat...

A gazdag népek engedjék el a szegény népek adósságait! Világméretben kialakult egy olyan kizsákmányoló szisztéma, melynek következtében a szegény népek évről évre egyre jobban eladósodnak, a gazdag népek pedig egyre gazdagabbá lesznek. Ez igaz az egyes emberekre és igaz a népekre is. Az ószövetségi Szentírás tanúsodik arról, hogy az 50 évenként tartott nagy jubileumi évben a zsidóknál el kellett engedni a szegények adósságát. A Szentatya most ezt kéri a gazdagoktól. Ez is világméretű kiengesztelődést hozna a gazdag és szegény világ között,

Észak és Dél, Kelet és Nyugat között. De vajon nem kell-e nekünk is a magunk körében mindent megtennünk a közöttünk, a körülöttünk élő szegényekért...?

A keresztényeknek hiteles választ kell adniuk a szekularizáció kihívására! A szekularizáció azt jelenti, hogy a világ a Biblia és az Egyház törvényeitől függetlenül alakítja ki a maga rendjét, törvénykezését. Tulajdonképpen érthető ez a törekvés, azonban ez a szemlélet azt is jelenti, hogy nincsenek örök igazságok, hanem szavazással bármit el lehet és el kell döntenünk. Azt például, hogy ki számít embernek: a fekete is, a súlyos beteg is, a magzat is?... A szekularizált világ nem nagyon veszi figyelembe az egyházi tekintélyt, és ez talán érthető. Lehet, hogy túl sokszor magabiztosan viselkedtek az Egyház képviselői –

talán mi is... A Szentatya bocsánatot kért mindazoktól, akiket az Egyház képviselői üldöztek az elmúlt évszázadban, és párbeszédet kezdeményezett minden jó szándékú emberrel. Talán nekünk is bocsánatot kell kérnünk azoktól az embertársainktól, akiket esetleg megbántottunk. Másrészt újból el kell indulnunk a hitelesen megélt, a mindennapjainkban megnyilvánuló kereszténység útján. Ezen a téren sok tennivalónk van...

Ha megvalósulna a Szentatya álma... Nagy dolgok mindig csak akkor születtek, ha voltak bátor emberek, akik nagyot álmodtak, és mindent megtettek álmaik megvalósulásáért. A Szentatya nagyot álmodik, és meg is tesz mindent ezeknek a nagy álmoknak a megvalósulásáért. Társakat keres: Téged és engem...

Jávorka Lajos

AZ IGAZSÁGOT KERESŐ SZOLGÁK

Volt egyszer valahol Szeged híres határán is túl egy öregecske Mikulás. Szerénysége és jósága fölülmúlta minden emberét.

Az öregecske sok levelet kapott a szülőktől meg a nagyszülőktől, hogy ilyen, meg olyan jók az ő gyerekeik. Ezért kérnének szépen kicsi meg nagy ajándékokat. A Mikulás, mivel egy kicsit süket is volt, meg a szemüvegét is rosszul viselte, nem tudta eldönteni, hogy mit írtak a levélben. Fölfogadott hát a Mikulás két szolgát, akik kivettek ha kellett hármat is. Megbízta őket az Öreg, hogy kutassák fel, hogy tényleg megérdemlik-e ezek a mai gyerekek a szép ajándékokat. Elindultak hát ketten (akik kivettek hármat is), hogy utánajárjanak az igazságnak. Voltak itt is, ott is, de jó gyereket egyelőre nem találtak. Végül Meseországba, Szent Márton kis városkájába tévedtek be. Sok jövő-menő embertől kérdezték ezek a szolgák: „Nem tudják-e, merre található az igazság?” Ezek a jófajta emberek mondták nekik: „Ezen az úton, ha mennek egyenest, aztán majd meglátják...” Már majdnem az időből is kicsúsztak, amikor a híres Meseország egyik leglazább vonata haladt át előttük, ami arra a csigára emlékeztette őket, amelyik ráér. És miközben türelmesen várakoztak a szolgák a továbbhaladással, várakozhatott az igazság is. Egyszer csak, mint a mesében is, ott termett mellettük az, amire vágyakoztak. Ez olyan volt, mint egy kisgyermek, nem lehetett több, mint öt éves, mert akkor

az ilyen jó gyerek az iskolában tartózkodott vón és nyűtte vón az anyukájától kapott ruháit.

Télius idő volt, fújdogált a hideg, latorcai szél. Ő meg szegény, csöpp gyermekecske, ott állott szerényen, és eddig nem figyelt föl rá senki emberfia. Az egyik kezecskéjében egy földig érő vászontáskát tartott (vagy a táska őt?) A másik kezecskéjében, mivel kettő vala neki, nem volt más, mint a kabát zsebe, amit hajdan a testvére – mivel kockás volt – nemigen viselt. Kócos fején zöldbimbós-bojtos sapkácska, és lábacskaín gyengécske bőrcipőcske. A szolgák, miután alaposan megtekintették ezt a csöpp kis lényt, hozzá mentek és átnyújtottak neki, valami gyermeknekvalót. A lányka ámulva nézte szép barna szemeivel a Mikulás-szolgákat, és megkérdezte tőlük: „Miért?” Ennyi volt az a szó, amely kijött az ajkán. A szolgák először azt vélték a lánykáról, hogy fiúcska, mert meglátszottak arcocskáján a szépség jelei (vagyis a szeplők). Most már biztosak voltak, hogy a sok fáradságos keresés után megtalálták azt, amire számítottak. Mert hisz Meseországban az igazságot nem szokták kérdezni hiába, hogy miért. Lassan a vonat is odébbállt, mert elfáradt. A leánykától elköszönve útnak indultak a küldöttek. De még a mesének nincs vége, hisz a gyermek is megértette azt, hogy miért. És örömmel integetve hideg kezecskéjével, további szerencsés utat, Isten áldását kívánta a jóakarató embereknek.

Fr. Tarzicius

Chiara Lubich

KI EZ A GYERMEK?

A karácsony újra meg újra visszatérő édes varázs: fenyőfa, hópehely, színes gyertyák, Betlehem, kölcsönös jókívánságok, békesség, éjféli mise...

De hát ki az, aki képes összetörni az emberek szívének kemény pánccélját? Ki az, aki előtt ezen az éjszakán meghajlik minden térd; azoké is, akiken évközben nem fog a varázslat?

Ki ez a Gyermeke, aki – mint egykor – ma is magához vonz királyokat és pásztorokat, megszbja a csillagok útját és irányítja az angyalok lépteit?

Ki ez a Kisdéd, ez a törekeny teremtmény, akit anyja jászolba fektet, de jelenlétének melege kiárad a rideg barlangból az egész világra?

Te vagy az, Jézus, az Isten Fia. Rejtettségében is csodákat művelsz, mert te vagy a Minden.

A Minden.

Hozzád képezt semmik vagyunk. Mégis engedj meg, hogy ma, amikor az emberek elhalmozzák

egymást ajándékokkal, mi is elmondhassuk, mennyire örülünk, hogy újra eljöttél a földre.

Nekünk nem elég csupán egy meghitt ünnep. Szeretnénk, ha va-

lósággá, isteni valósággá válna a karácsony.

Tudjuk: ha összejövnék nevedben, te közöttünk élsz.

Itt vagyunk tehát: akarod szerint lángoló, jó szándékkal teli szívvel, testvérekként állunk előtted mindannyian: férfiak, nők, gyermekek, mesteremberek és egyszerű munkások, képviselők, betegek, híres emberek és névtelenek.

Lábaid elé tesszük szerény javainkat; mindazt, ami a miénk, hogy szívünk trónját átadjuk a testvéri szeretetnek, mert ebben telik kedved és ezért jöttél közénk.

Nézd, itt vagyunk, mindnyájan egyként.

Mi mást kívánsz még?

Te, a Szeretet-Isten, az igazság és az igazságosság Istene, megtartod, amit ígértél.

Jöjj hát közénk, maradj velünk!

„Tieid” egykor nem fogadtak be. Amennyire lehetséges, szeretnénk kárpótolni ezért:

Befogadunk, magunk között tartunk, nem létezőnk többé, hogy te élhess. Segítünk neked, hogy felépíthesd a földön az új várost: Isten városát.

A grafika Simon András munkája

IGELITURGIKUS ÚTMUTATÓ – 2000. JANUÁR

1. szo. Számok 6,22-27; Lk 2,16-21
- II. zsoltárhét
  2. v. Iz 60,1-6; Ef 3,2-3a.5-6; Mt 2,1-12
  3. h. 1Jn 3,22-4,6; Mt 4,12-17.23-25
  4. k. 1Jn 4,7-10; Mk 6,34-44
  5. sze. 1Jn 4,11-18; Mk 6,45-52
  6. cs. 1Jn 4,19-5,4; Lk 4,14-22a
  7. p. 1Jn 5,5-13; Lk 5,12-16
  8. szo. 1Jn 5,14-21; Jn 3,22-30
- I. zsoltárhét
  9. v. Iz 42,1-4.6-7; ApCsel 10,34-38; Mt 3,13-17
  10. h. 1Sám 1,1-8; Mk 1,14-20
  11. k. 1Sám 1,9-20; Mk 1,21-28
  12. sze. 1Sám 3,1-10; Mk 1,29-39
  13. cs. 1Sám 4,1-11; Mk 1,40-45
  14. p. 1Sám 8,4-7.10-22; Mk 2,1-12
  15. szo. 1Sám 9,1-4.10.17-19. 10,1a; Mk 2,13-17
- II. zsoltárhét
  16. v. 1Sám 3,3b-10.19; 1Kor 6,13-15.17-20; Jn1,35-42
  17. h. 1Sám 15,16-23; Mk 2,18-22
  18. k. 2Kor 10,17-11,2; Mt 25,1-13
  19. sze. 1Sám 17,32-33; Mk 2,23-28.33.40-51
  20. cs. 1Sám 18,6-9.19,1-7; Mk 2,18-22
  21. p. 1Sám 24,3-21; Mk 3,13-19
  22. szo. 2Sám 1,1-4.11-12.19.23-27; Mk 3,20-21
- III. zsoltárhét
  23. v. Jón 3,1-5.10; 1Kor 7,29-31; Mk 1,14-20
  24. h. 2Sám 5,1-7.10; Mk 3,22-30
  25. k. ApCsel 9,1-12; v. ApCsel 22,3-16; Mk 16,15-18
  26. sze. 2Tim 1,1-8; v. Tit 1,1-5; Lk 10,1-9
  27. cs. 2Sám 7,18-19.24-29; Mk 4,21-25
  28. p. 2Sám 11,1-10.13-17; Mk 4,26-34
  29. szo. 2Sám 12,1-7.10-17; Mk 4,35-41
- IV. zsoltárhét
  30. v. MTörv 18,15-20; 1Kor 7,32-35; Mk 1,21-28
  31. h. 2Sám 15,13-14.30.16,5-13a; Mk 5,1-20

„BETLEHEMI CSILLAGOK”

ÁRPÁDHÁZI BOLDOG JOLÁN (1239-1298)

Árpádházi szentjeink élete egy szín pompás bokkrétája a különböző módokon kivirágzott lelki szépségnek és energiának, melyeknek forrása eleven Istenkapcsolatuk volt. IV. Béla király és a görög származású Laszkarisz Mária leányai közül nem csak Szent Margitot és Szent Kingát emelte az Egyház példaképeink sorába, de testvérüket, Jolánt is Boldoggá avatta.

Már születése után a kis Jolán bölcsőjét abban a teremben állították fel buzgó szülei, ahol a pap naponta bemutatta a szentmise áldozatot. Így a kisgyermek korán ki volt téve a szentségi Jézus közelségének. De nem maradhatott sokáig a szerető szülői otthonban. Még öt éves sem volt, mikor a borzalmas tatárjárás megkezdődött hazánkban. Hogy biztonságba helyezték Jolánt, szülei idősebb lányuknak, Kingának, a lengyel király feleségének gondjaira bízta.

Jolán a krakkói királyi udvarban nevelkedett és serdült szépséges, keresztény erkölcsökben tündöklő hajadonná. 17 éves korában a „Jámbor”-nak nevezett Boleszlávnak, Nyugat-Lengyelország fejedelmének felesége lett. 23 évi házasságuk alatt Jolán sokféle jelét adta hitvesi és anyai szeretetének és hűségének. Életének alappillére imádságos lelkülete volt. Innen merítette azt a bensőséges szeretetet és hűséget, amellyel mindenkor harmóniába tudta hozni saját akaratát férje akaratával; sőt férjében meg tudta látni az Úr Jézus képmását, akihez oly gyakran fordult buzgó imádsággal és akinek szenvedéséről oly gyakran elmélkedett engesztelő szívvel.

Az imádság meghitt csendjében érlelődött lelkében az a nagylelkű szeretet is, amely arra serkentette, hogy

bőkezűen segítse a rászorulókat, törődjön a szegényekkel és betegekkel, amint azt nővérénél, Kingánál látta és nagynénjéről, Magyarországi Szent Erzsébetről hallotta.

De élete nem volt kerestek, nehézségek, megpróbáltatások nélkül. Politikai zavargások, harcok, háborúskodások során férjének gyakran el kellett hagynia a családi otthont. Ezek különösen kihívó alkalmak voltak arra, hogy ne adja át magát a félelemnek, rettegésnek, elkeseredésnek, hanem imádságban forduljon az Úrhoz lelki megnyugvásért, bizalomért, megújulásért, hogy erős lélekkel tudja folytatni élete zarándokútját, akkor is, ha az egyenetlen és göröngyös.

Boleszláv betegen tért haza egy győzelmes csatából, amelyet a németek ellen vívott. Jolán állandóan mellette volt. Tartotta benne az élet reményét, de nagy szeretettel készítette az örök életre is. Boleszláv 1279-ben halt meg. Még abban az évben Kinga is özvegyiségre jutott.

Férje halála után Jolán felosztotta vagyonát az Egyház és rokonai között. Gyermekei akkorra már felnőttek és megházasodtak. Nővérével, Kingával azt határozták, hogy teljesen Istennek szentelik életüket, és bevonultak az ószandeci klarissza kolostorba. Itt 12 évet töltött együtt a két magyar királylány szerzetes nővéreként, átadva magát Krisztus szeretetének, az imádságnak és elmélkedésnek. Jolán hat évvel élte túl nővérét, Kingát.

Közvetlenül halála előtt megjelent neki az Úr Jézus, és közölte vele halála óráját. Jolán nagy lelki békével és szívében örömmel halt meg 1298. június 11-én.

fr. Imre

Karácsony az ezredforduló határán

A karácsony az az ünnep, amely minden embert megállít és elgondolkodtat. – A XIII. században Assisi Szegénye, Szent Ferenc azt óhajtotta: ezen a napon bárcsak szórnák tele az utakat magvakkal, hogy az ég madarai se éhezzenek!

– Ezen a napon a II. világháborúban a lövészárkokban elhallgattak a fegyverek, s a szemben álló ellenséges katonák karácsonyfát tűztek a sánkra.

– Mert ezen a napon békét kötött az ég és a föld: közénk jött és testvérünk lett a hatalmas Isten. Az Atya a Szentlélek által elküldte az Ő Fiát.

Amíg az ember ember marad, vagyis Isten képmása, addig megdöbbenve és megilletődve veszi tudomásul: ez az az éjszaka, amikor Krisztussal együtt ő is újra megszületett.

De ha az ember a karácsonyt kitörli szívéből és emlékezetéből, akkor magát az embert is kitörli a teremtett világból.

S ha a karácsonyból kitörli Krisztust, a földre szállt Istent, s marad csupán a csillogó vásár, a reklámfény és a földi haszon, akkor megtagadta lelkét, s marad csupán a föld, mint sírhalom, amely betemeti az embert.

Az idei karácsony ajándékot kínál: 2000 év tapasztalatát és bölcsességét, hogy kiszórjuk mindazt, ami hazugság, önámítás, csalás, ami az ember számára szépen álcázott csapdát jelent. De összegyűjtsük és megtartsuk, ami igazi érték, ami örök, ami a történelmünk útján sok-sok vérről és áldozattal megtisztult és valódi növekedést, gazdagodást jelentett. – Ez pedig az Istentől jött és testté lett Ige, vagyis az Igazság és a Szeretet. Csak ezt érdemes átmentenünk a következő évezredbe, csak ez méltó az emberi névre.

Papp Tibamér ofm.

A KATOLIKUS EGYHÁZ 1000 ÉVE A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

Az Egyház élete a török hódoltság után

A katolikus megújulás történetében a döntő fordulatot a török megszállás megszűnése jelentette. XI. Ince pápa türelmének és diplomáciai tehetségének köszönhetően sikerült előkészíteni egy keresztes háború tervét.

A sikeres hadműveletek következtében 1686. szeptember 2-án felszabadult Buda vára. A harcokban fontos szerepet játszottak a különböző rendekhez tartozó szerzetesek, papok. Vezették, lelkesítették a harcba induló katonákat.

A felszabadított országrészek kietlen pusztaság látványát keltették. Elpusztult minden.

A XVIII. század püspökei mindennél fontosabbnak tartották a papnevelés újjászervezését, a szemináriumok helyreállítását és a bennük folyó nevelői és oktatói munka színvonalának javítását.

II. Rákóczi Ferenc

Zrínyi Ilona

Az újjáéledés időszaka a magyarországi szerzetesrendek történetében a középkorhoz hasonló virágkor volt.

Nagyon sok kolostor épült újjá az egész ország területén, így Kárpátalján is. A püspök atyák szinte versenyeztek egymással a szerzetesrendek letelepítésében egyházmegyéjük területén.

A „missziós munkát” főleg a jezsuiták és a ferences barátok végezték; céljuk a katolikus hívek hitbéli-lelki tudásának elmélyítése és erkölcsi életének megjavítása, irányítása volt.

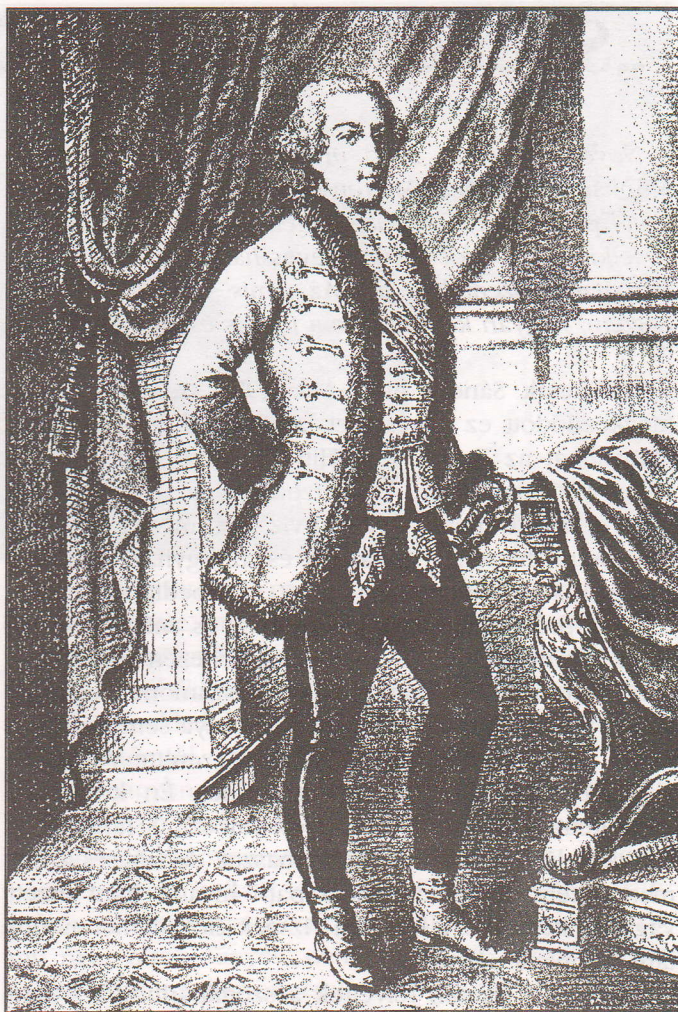
2. A katolikus megújulásnak gátat szabott II. Rákóczi Ferenc szabadságharca. Édesapját korán elvesztette, fiatalon megözvegyült édesanyja, Zrínyi Ilona Thököly Imréhez ment feleségül.

Szervezkedésére a bécsi udvar hamar felfigyelt, elfogták és a bécsújhelyi börtönbe zárták. A jezsuita atyák kalandos úton kiszabadítják – visszatér Magyarországra (Vezérszállás – Kárpátalja), és 1703-ban kibontatja a felkelés zászlaját. A fejedelem figyelmes volt az Egyház iránt, különösen a jezsuitákat támogatta, mivel szabadulását nekik köszönhette. A Rákóczi

mellé szegődött papság zöme a trencsényi csatavesztés után is kitartott a felkelés ügye mellett. A felkelés 1711. május 1-jén a szatmári békével zárult. Előre nyilvánvaló volt, hogy a békekötésben szereplő törvények közé nem sorolják be a kurucok vallásügyi törvényeit. Rákóczi nem fogadta el a szatmári békekötést. Lemondott vagyonáról, hatalmas birtokairól, és nem egyezett ki a császárral, hanem a bujdosás nehéz útját választotta. Negyedszázados bolyongása a világban tele volt keserves politikai csalódással és megrázkódtatással. A hosszú idő igazolta, hogy a keservek elviseléséhez mély katolikus hite adott neki emberfeletti lelkiereőt. A száműzetésben ismét jezsuiták álltak mellette, akik segítették őt hitének elmélyítésében.

3. Mária Terézia (1740-1780) katolikus révén a protestánsokkal szemben uralkodása első felében atyja rendszerét követte. A protestánsok panaszait itt-ott meghallgatta, de mindig ügyelt arra, hogy ne úgy tárgyaljon velük, mint közösséggel. A protestáns fiatalok külföldi iskolázását tiltotta, de itthon sem engedélyezett számukra új, különösen magasabb szintű iskolákat. Kétségtelen, hogy mint atyjának, neki is az „egy állam – egy vallás” volt az eszménye. Ezt azonban a meglévő törvényes keretek közt rendelkezésre álló eszközökkel akarta elérni.

Mária Terézia fontosnak tartotta az Egyház egységének kialakítását, különösképpen a keleti egyházakkal. A bizánci rítusú görög katolikusok számára egyházmegyéket állítottak fel. A királynő jámborsága

II. József császár

idős korában is megmaradt. A probléma abból adódott, hogy tanácsadói egyre inkább befolyásuk alá vonták. Jobbító szándékkal ugyan, de nagyon komolyan beleszólt az egyházi élet irányításába, a Szentszék megkérdése nélkül. Korlátozta például a szerzetesek létszámát, a felvehető növendékek életkorát, bevezette az állami cenzúrát...

4. A jozefinizmus és a liberalizmus kezdete Magyarországon.

A XVIII. század utolsó negyedében a barokk katolicizmus kibontakozásának a felvilágosult abszolutizmus vetett gátat. Ez a politikai irányzat a katolikus egyházat teljes mértékben állami felügyelet és irányítás alá vonta, hogy ezáltal valódi államegyházzá tegye. Mária Terézia 1758-ban felvette az „apostoli király” címet, és ezzel jogot formált arra, hogy az egyház ügyeibe hatékonyan beleavatkozzon.

Az államegyházi politikát radikális formában II. József császár (1780-1790) valósította meg. Tízéves uralkodása alatt nem kevesebb, mint 6260 vallási rendeletet adott ki, tehát szinte két rendelet esik minden napra. Ez a nagy szám világosan bizonyítja, hogy a császár az egyházi ügyeket mindennél fontosabbnak tartotta.

Németh Imre

Mária Terézia

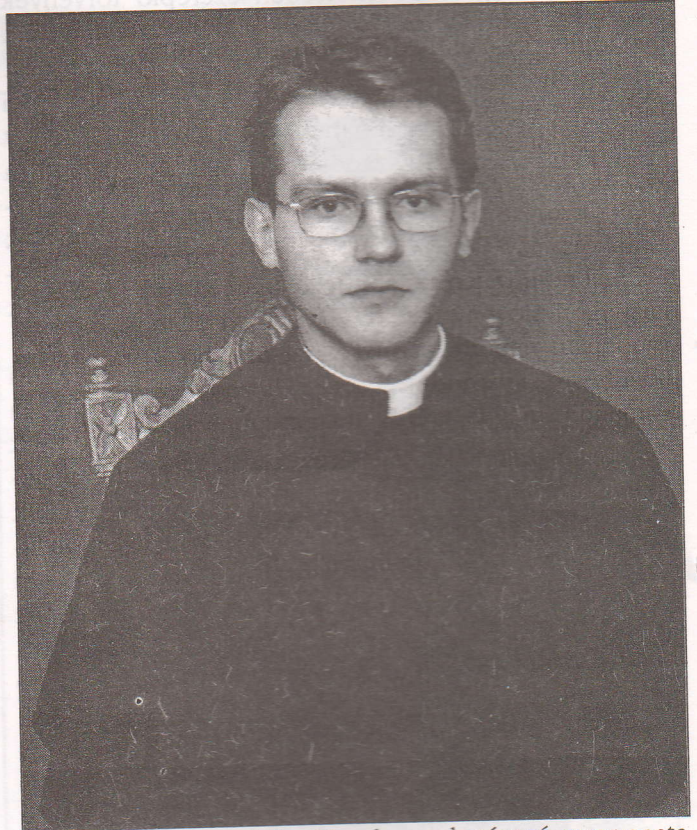
„Szeretettel és hűséggel szolgálni”

November 13-án szép ünnepségre gyűltünk össze Munkácson, a Szt. Márton-székesegyházban. Majnek Antal püspök atya papot szentelt. Szulincák Sándor a 3. lelkipásztor, akit az ötvenéves hallgatás után itthon, Kárpátalján szenteltek fel. Az újmisést atyát arról kérdeztem, hogyan készült erre a fontos eseményre.

Szulincák Sándor atya: Már 1993 szeptemberében megkezdődött ez a készület, amikor elkezdtem tanulmányaimat az Egri Érseki Hittudományi Főiskolán és Papnevelő Intézetben. Úgy érzem, hogy az Úristen nagyon szeretett, mert a felvételi vizsga sem volt egyszerű számomra, hiszen a családom és az egyházi előjárók részéről is próbára voltam téve („Akit pedig az Úr szeret, azt próbára teszi” (Péld. 3,12.)), és mégis sikerült elkezdenem a tanulást. A szüleim nehezen fogadták a választásomat, de ez az ellenkezés számomra egyúttal válasz volt Isten hívására. A Nuncius atya sem akart felvenni a kispapok közé akkor, mert szerette volna, ha előbb elvégzem az orvosi egyetemet. Én komolyan készültem az orvosira, és nagyon valószínű, hogy fel is vettek volna, de valamilyen kamaszos dachból, és azért, mert féltem, hogy elmúlik a papi hivatás iránt érzett vágyam, két héttel a felvételi vizsgák előtt nemet mondtam az orvosi pályára.

1993-tól – miután felvettek a szemináriumba – sem volt próbamentes a felkészülés. Egyszer a megboldogult Hudra Lajos mondta még, hogy ő a szemináriumban úgy érezte magát, mintha Isten tenyerén volna. Ezt én úgy éltem meg, hogy én is az Úr tenyerén vagyok, de Isten közben néha tapsol. Mégis megmaradtam, és úgy éreztem, hogy továbbra is hív engem. Szeret, és próbára is teszi azt, akit szeret – ahogy a Szentírás is mondja.

A rahói fél éves gyakorlat is komoly felkészülési lehetőség volt, és alkalom arra, hogy az Úr kipróbálja. Ezután Munkácsra kerültem. Az itt töltött idő – szeptember óta vagyok ott – is nagy kihívás volt számomra.

Azonban az itt tartózkodásnak meghatározó mozzanata volt, hogy a Püspök atya mellé kerültem.

Szép állomás volt a szentelés megelőző lelkigyakorlat is, amelyet Futó Károly budapesti atya tartott nekem. Felejthetetlen élmény volt, hogy egy szentéletű pap vezetésével készülhettem erre a nyilvános IGEN-re.

Mit jelent számodra Krisztus papjává lenni? Miért ezt a jelmondatot választottad?

Sz. S.: A jelmondat kiválasztásával kapcsolatban bajban voltam, mert több is volt olyan, amelyet sajátomnak, magaménak éreztem és érzek most is. Egy átfogót – bevallom – nehezen tudtam választani, és végső soron kettőt is választottam. A szentelési meghívómon Mons. Anisich Jené Béla pápai protonotárius atya jelmondata volt: „Caritate et fidelitate servire” (Szeretettel és hűséggel szolgálni), aki imádsággal és anyagilag is támogatott tanulmányaim során. Előtte pedig Rómából és Auszriából Karitászigazgatóként az egész magyar Egyházat. Ő igazán szép papi életet él szeretetben és hűségben, ezért tiszteletből ezt a mottót választottam.

A Szt. János Evangéliumából vett péteri mondat azért került a szentelési képre, mert hálás vagyok, hogy Isten meghívott. Csodálom is az ízlését! Minden tulajdonsággal, mindenestül, „szőröstül-bőröstül” meghívott, méltónak talált és felszentelt. Szeret engem. Engem is. És nevel.

Úgy érzem, hogy mint pap, ezt a szeretetet kell közvetítenem a szentségekben, különösen a bűnbocsánat szentségében és a szentmisében, amely a legjobban bizonyítja Isten irántunk való szeretetét. Ez késztet, hogy Szt. Péter apostollal mondjam: „Uram, te mindent tudsz, azt is tudod, hogy szeretlek.” Felém is hangzik az Úr Jézus buzdítása: „Legeltesd juhaidat!” (Jn 21,17)

Egyértelmű volt számodra, hogy visszajössz Kárpát-aljára?

Sz. S.: Nekem nagyon sokat jelent, hogy itthon szolgálhatok. Nagy a kísértés, hogy Magyarországon maradjon, aki innen „odacsöppen”, hiszen ott sokkal jobbak a körülmények, a gazdasági helyzet stb. Ez alól a „kísértés” alól én sem voltam kivétel. De ez az én hazám, s a költőt idézve szabadon: itt élnem, halmom kell. Ebbe a közösségbe vettem fel, és az volt az érzésem, hogyha innen elmenekülök, hasonlóvá válok a béresekhez, akik a farkas láttára otthagyják a nyáját. Tudom, hogy itthon óriási szükség van papokra. Itt kaptam hivatást, itt válaszoltam rá, és látván a rengeteg munkát, segíteni szeretnék a Püspök atyának, és a plébánosoknak is. Most, szentelésem után itt maradok Munkácson, és innen járok el majd Szolyvára, Alsógerebenbe, Váraljára, Várpalánkára és Alsókerepecre.

Mi az, amire hangsúlyt szeretnél fektetni lelkipásztori pályád során?

Sz. S.: Szerintem a papnak nem kell feltétlenül mindenhez értenie, mindenbe beleszólnia, ám mindenre megfelelő hangsúlyt kell fektetnie a lelkipásztori teendőkben. Foglalkoznia kell a betegekkel és egészségesekekkel, időssekkel, hívőkkel és hitetlenekkel egyaránt.

Gyóntatómtól, Papik György atyától hallottam Egerben egy nagyon jó hasonlatot: „Aki pörköltet akar főzni, nem franciakulcsra van szüksége, hanem fakanálra.” A franciakulcs, bármennyire is csillogó és sok mindent meg lehet vele javítani, nem pörkölt készítéséhez való. A franciakulcs legyen csak franciakulcs, és a fakanál, ami nem olyan fényes, nem lehet vele olyan sokféle dolgot csinálni, legyen csak fakanál, ne akarjon más lenni. Nekem valahol ilyen fakanál szerep jutott, de jó fakanál kell, hogy legyek. Bármit teszek, mindent Isten dicsőségére és az emberek javára szeretném tenni.

Azok, akik olvassák ezeket a sorokat, imádkozzanak papi hivatásokért. Nekem – úgy érzem – Huszton kiimádkozták ezt, Isten áldja meg őket érte!

A fiatal – és nem csak fiatal – fiúknak ezúton is üzenem, hogy megüresedett egy hely a kárpátaljai kispapok sorában, és sok hely van még, amely betöltésre vár. „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés.” Ne féljenek követni Isten hívását, az övét igazán ne féljenek! Ezt tapasztalatból mondom.

Ezúton is hálát adok Istennek és szüleimnek, mert azt, hogy élek, Isten után nekik köszönhetem, sokat tanultam tőlük. A nővéremnek is, aki nagyon szerette volna, hogy megszülessek. Az atyáknak – különösen boldogemlékű Dr. Ortutay Elemérnek, aki megkeresztelt és egyengette hivatásom útját –, a tanárainak, a barátomnak, a rokonoknak, akik itt a földön, vagy Odaátról segítettek, akiket a Jó Isten mozgósított azért, hogy idáig eljussak. Őket és magamat a kedves olvasó imába ajánlom.

Kívánom, hogy örömmel és a most benned lévő lelkesedéssel tudj szolgálni mindig közöttünk!

Köszönöm a beszélgetést!

Molnár Orsolya

Ötven éve kántor

Szeretnénk bemutatni az olvasóknak a szlatinai egyház kántorát-organistáját, Rusznákné szül. Sóbányi

Katalint, aki 50 éve, a jó Isten dicsőségére és a lelkek javára, mind a mai napig hűségesen tevékenykedik a hitközségben. Jubilál, fél évszázados az évforduló.

Tevékenysége akkor kezdődött, amikor a szovjet terrorhatalom uralkodott és hadjárat indult a vallás ellen, valamint megkezdődött a hitoktatók, papok üldözése. Az addigi kántor – az iskola igazgatója – kénytelen volt elhagyni az egyházat, mire a lelkipásztor, Heveli Antal atya, az énekkar vezetésével, amit maga szervezett, és az orgonálással Katicát bízta meg, aki zeneiskolás volt. Sajnos, nehéz időben kellett ezt a szép hivatást végeznie. A helyi szervezetek többféle munkalehetőséget is ajánlottak neki, csak hagyja el az egyházat, ő ezt nem tette, a mai napig kitartott – érdekek nélkül – szép hivatása mellett.

1999. szeptember 8-án, Kisboldogasszony napján, a Szent Szűz születése napján volt 50 éve annak, hogy a pályáját elkezdte.

Heveli Antal atyát a szovjet lágerből való hazatérése után rövidesen Szolyvára helyezték. Szlatinának a lelkipásztorát, aki szintén hosszú időt töltött lágerben, s egészsége megromlott és gyakran betegeskedett, ezért nem tudta maradéktalanul elvégezni papi teendőit, gyakran a kántor helyettesítette, rá hárult sok feladat elvégzése. Liturgiákat tartott, temetett – saját rokonát is –, pászkat szentelt, éjfél mielőtt helyett liturgiát tartott és vezette az énekkart. Kántorunk munkáját 1989-ben szlatinai látogatása alkalmával Paskai László bíboros úr is méltatta. Tiszteletét és köszönetét nyilvánította kántorunknak azért a munkáért, amit hagyományaink ápolásáért és megőrzéséért végzett.

Kőrösiné Görög Viola, Aknaszlatina

„Az értelemmel és akarattal bíró ember a haladásért éppúgy felelős, mint a saját üdvösségéért.”

Populorum Progressio 15.

AZ ÖNSZERVEZŐDÉS ÉS TÖRVÉNYSZERŰSÉGEI A SZOCIOLÓGIA SZEMSZÖGÉBŐL

Beszámoló a KKÉF tanulmányi napjairól

A Kárpátaljai Katolikus Értelmiségi Fórum november 26-a és 28-a között tanulmányi napokat szervezett Beregszászon „Az önszerveződés és törvényszerűségei a szociológia szemszögéből” címmel.

A tanulmányi napok elsődleges célja volt a szociológia megismertetése és megszerettetése a Kárpátalja különböző részeiről érkező hallgatókkal, ami véleményem szerint messzemenően sikerült az előadóknak. A három napos program a közgyűléssel kezdődött, szentmisén, majd állófogadáson vettek részt a jelenlevők. A hallgatóság igen megbecsült tagjai voltak Pap Sándor beregszászi és Juhász János rahói plébánosok, akiknek minden szabad percét a szünetekben lefoglalták a résztvevők. Péntek éjszaka megnyugvásunkra megérkezett a főelőadó is, Bögre Zsuzsa, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tanára és a magyarországi meghívottak. Az érdemi nap szombaton volt: bevezető előadás, csoportos megbeszélések, délután egy korábban végzett kárpátaljai szociológiai felmérés eredményeinek ismertetése (Szociológiai kutatás a kárpátaljai magyarság értékrendjéről és a kisebbségi lét alapproblémáiról) Kovácsné Marton Erzsébet előadásában. Az előadók alig győztek válaszolni a kérdésekre...

A tanulmányi napok egyik értéke, hogy újabb alkalmat adott a kárpátaljai katolikus értelmiség számára a beszélgetésre, tájékozódásra, párbeszédre, egymás gondolatainak kicserélésére, az egymástól távollakók sorsának jobb

megismerésére. Délután a tanulmányi napokat megtisztelte jelenlétével Majnek Antal püspök atya is. Az esti szentmisét ő celebrálta, amit a Beregszászi Tanítók Házának énekkara tett ünnepélyesebbé. Antal atya részt vett az esti programokon, majd kötetlen beszélgetésben tájékozódott tevékenységünkről.

Az utolsó napon az összegző beszélgetés keretein belül kerestük a további együttműködés módjait: latolgattuk egy esetleges kárpátaljai szociológiai kutatás, felmérés lehetőségét, szakirányítással, amibe a tanulmányi napok résztvevőin kívül más érdeklődőket, esetleg hazai és külföldi diákokat is bevonnánk.

A tanulmányi napok eddigi visszhangja megerősített a hasonló rendezvények szervezésének szükséges voltáról. (A tanulmányi napoknak ökumenikus üzenete is volt: a helyszínt, az előadótermet a református egyház biztosította.) Terveink szerint a következő (tavaszi) találkozót a kommunikáció témakörében szervezzük.

Talán nem sértek levéltitkot, ha végezetül ide ollózik egy levélrészletet: „...lehet, hogy én is most tudtam meg, hogy mit is jelent egy nemzethez tartozni. Mélyen érintett a hétvégi út, az egész létetek. Minden egyes eseményt újra és újra át kell gondolnom. Azt hiszem jel vagytok számunkra is. Köszönöm a meghívást és a tapasztalatokat, amikhez ezen keresztül jutottam...”

Bárdos István, a KKÉF elnöke

„Minden tekintetben példát adtam nektek,
hogyan kell dolgozni, s a gyengéknek támaszokra lenni,
Urunk Jézus szavaira emlékezve:
„Nagyobb boldogság adni, mint kapni.”

(ApCsel 20, 35)

A szegedi Mikulás Kárpátalján

Szent Miklós ünnepe előtt a Szeged-alsóvárosi Ferences Plébánián gyűjtést hirdettünk a kárpátaljai gyerekek Mikulására. A szegedi testvérek nagyon áldozatkészek voltak, és sok anyagi támogatást és játékot gyűjtöttek össze a plébánián.

1999. december 4-én a kora hajnali órákban indultunk el Tarzicius testvérrel a ferences kolostorból Kárpátaljára, hogy az adományként összegyűjtött játékokat és pénzt, amelyből édességet vásároltunk, Szent Miklós napján szétoszthassuk az ottani gyerekeknek.

Az út nagyon hosszú volt a tiszai határátkelőhelyig, főleg azért, mert féltünk attól, hogy a játékokkal és édességekkel megrakott autót hogyan fogják átengedni a határon. Az Úristen meghallgatta kérésünket, és szerencsésen, mindenféle bonyodalom nélkül átjutottunk a határon. Nagyszőlősen ebédrel fogadtak bennünket. A magunkkal hozott pénzből édességet és gyümölcsöt vásároltunk, ebből később elkészítettük a csomagokat.

Terveink szerint Kárpátalja egyetlen Szent Miklós tiszteletére felszentelt templomába indultunk volna, Viskre, de, sajnos, a „viski Mikulás” megelőzött minket, így útirányt kellett változtatnunk, és a 86 éves Károlyi Lajos atya plébániáira jutottunk el. Vasárnap reggel indultunk el Mezőkaszony felé, ahol a plébánián a váratlan vendégeket nagy szeretettel fogadták. Lajos atya nagyon megörült érkezésünknek, hisz kora miatt nem telik erejéből a három templomban való misézésen kívül más rendezvények és ünnepségek megszervezésére, na meg persze a nehéz anyagi helyzet miatt nem jut pénz ilyen rendezvényekre,

így nagyon jól és meglepetésszerűen jött a szegedi Mikulás.

A kilences misére sokan gyűltek össze: kicsinyek és nagyok egyaránt. Ha előre tudták volna, hogy a Mikulás ott fog járni, akkor, valószínűleg, többen lettek volna. Ide illett az aznapi szentlecke is, melyben az apostol azt írja, hogy nem tudjuk sem az időt, sem az órát, amikor elérkezik az Isten Fia, és megítélvén minket, eláraszt minden jóval.

Mezőkaszony után Bótrágy következett, ahol kevesebben gyűltek össze. Délután Bakoson, a nemrégiben felszentelt Szent László-templomban vettünk részt szentmisén és osztottuk szét az ajándékokat a gyerekeknek. A szentmisére a szomszédos Bátyúból is jönnek hívek és gyerekek. A sok összegyűlt gyerek nagyon örült az ajándéknak. A szülők és nagyszülők meg voltak hatódva és sírtak, mert ilyenekkel nem tudnak szolgálni gyermekeiknek, hisz a fizetésből, amelyet – több hónapos hátralékkal – részletekben kapnak meg, gyakran a mindennapi betevő falatra sem jut, nemhogy édességre. Ezek közül a gyerekek közül nagyon soknak, azt hiszem, ez egyben karácsonyi ajándék is.

Kárpátalján, ezen a gyönyörű, de szegény vidéken megérezhettük, hogy nagyobb boldogság adni, mint kapni. A szemekben az örömtől és hálától, de ugyanakkor a szegénység fájdmától felcsillanó könnyek sok mindent elmondtak nekem. Ekkor éreztem azt, hogy volt értelme Szegeden megszervezni ezt a gyűjtést, hogy aztán itt, Kárpátalján adakozás és örömszerzés legyen belőle.

A szegedi ferences testvérek és a kárpátaljai hívek és gyerekek nevé-

ben hálás köszönetünket fejezzük ki az Úristennek, hogy adott jókedvű és nagylelkű adakozókat, akik segítettek minket abban, hogy ezzel a kis ajándékkal szebbé és örömtelibbé tehattuk több száz ember ünnepét Kárpátalján, Karácsony előestéjén.

Mikulyák László, ferences jelölt

HÍREK

November 21-én Majnek Antal püspök felszentelte az aknaszlatinai római katolikus óvodát.

November 27-én Nagydobronyban tartották találkozójukat a kárpátaljai keresztény orvosok. Ezen az összejövetelen a történelmi egyházak püspökei ünnepi előadást tartottak.

December 8-án volt Franciaországban a nagyszőlősi Bozsár Beáta klarissza nővér fogadalomtétele.

December 11-én ünnepelte a Magyar Máltai Szeretetszolgálat fennállásának 10. évfordulóját.

December 11-én, Técsőn volt megtartva a Felső-Tisza Vidéki lelkinap

December 19-én szentelte fel a nagybocskói katolikus óvodát Majnek Antal püspök.

December 28-a és 30-a között lett megtartva a VII. Ökumenikus Ifjúsági Találkozó Nagyszőlősen.

KULCS**Ábrahám megkísértése (1 Mózes 22) III.**

Vajjomer Jicchak el Avraham aviv 6-10-1-40-200 10-90-8-100 1-30 1-2-200-5-40 1-2-10-6 És mondta Izsák Ábrahámnak, az ő atyjának. Vajjomer avi 6-10-1-40-200 1-2-10 És mondta, Atyám. Aranyszájú Szent János a homiliájában ráirányítja a figyelmünket erre a megszólításra. Fokozza Ábrahám megpróbáltatását, vagy, ha úgy tetszik, megkísértését ez a gyengéd megszólítás: Atyám! Kezében a tűz és az áldozati kés. És közben a fia így szólítja: „Atyám!” Igaz, az Ószövetségben még bizalmasabb ez a megszólítás: ABBA! Apuka, Édesapa! Az egész Szentírásban először szólal meg Izsák. Eddig csak Izsákról volt szó, de Izsák nem beszélt. Lapozzuk fel a Szent János evangéliumban Jézus főpapi imáját! Belehallgathatunk a Fiú beszédébe, amit az Atyához intéz. Ennek előképe most Izsák beszéde atyjához, Ábrahámhoz. De felnyithatjuk Tóbiás könyvét is, ott, ahol elküldi fiát messzi idegenbe. Figyeljük meg a gyermeki szeretetet és a tisztelettudó engedelmisséget. Ne felejtsük el megnézni azt a jelenetet, amikor az angyallal együtt megérkezik Ráguelhez, a rokonához, és ott Edna, Ráguel felesége hangoztatja, mennyire hasonlít ez a fiú apjához, Tóbiáshoz. Igen, a Fiú annyira hasonlít, hogy egylényegű az Atyával!

Figyelemre méltó, hogy a Szentírás nem elégszik meg azzal, hogy azt mondja, hogy Izsák szól Ábrahámhoz; az sem elég, hogy szól Ábrahámhoz, hanem hangsúlyozza: Ábrahámhoz, a saját apjához. Majd közli Izsák első szavát: „Atyám.” Ez a szó számértékben 1+2+10. Összesen 13. A Bibliában ez szent szám. Isten 13 tulajdonságát sorolják fel a rab-bik. Vajjomer hinné vni 6-10-1-40-200 5-50-50-10 2-50-10 És mondta: „Itt vagyok, fiam.” Ábrahám nem olyan aszkéta, akit fakírnak szokás nevezni. Nem mordul rá Izsákra, akit feláldozni készül, hanem azt mondja,

hogy itt vagyok fiam! Eszünkbe juthat Elizeus próféta, akire rádobta Illés a köpenyét, és ezzel jelezte, hogy Isten meghívta prófétának azt, aki éppen ökrökkel szántott. Elizeus előbb megcsókolta szüleit, szeretettel elbúcsúzott tőlük, csak aztán ölte le az ökröket, hasogatta fel a faekét és áldozta fel Istennek. Akiket a Szentlélek vezérel, se nem túl kemények, se nem túl lágyszívűek. Ember a Szentlélek nélkül nem tud kiegyensúlyozott lenni. Pünkösdkor a Szűzanya, az apostolok és a hívek – összesen 120-an – beteltek Szentlélekkel, és elragadtatásba esve nyelveken beszélve dicsőítették Istent. Ám, amikor egyesek csodálkoztak, mások gúnyolódtak rajtuk a zajra összeverődött tömegben, az előzőleg elragadtatott Péter a Szentlélek hideg józanságával tanítja az egybegyűlteket. A mesterként rájongó szekták tagjai erre képtelenek. Vajjomer hinné haés vohaécim vöajjé ha sze löolam. 6-10-1-40-200 5-50-5 5-1-300 6-5-70-90-10-40 6-1-10-5 30-70-30-5 És mondta: „Íme a tűz és a fák, és hol a bárány az égőáldozatra?” Az íme azt is jelenti, hogy itt van. Először a tüzet említi, aztán a fát és utána a bárányt. Ugyan miért kérdez a fiú? Nem lett volna elég az apjára bízni a dolgot? Talán a szíve mélyén sejt valamit? Vagy pedig Isten úgy intézte, hogy feltegye ezt a kérdést, és még nagyobb legyen a próba? Valószínűleg ez utóbbi az igazság. Az Énekek énekében olvasuk a menyasszony nyilatkozatát a vőlegényről: „Balját fejem alá teszi, jobbával pedig átkarol.” Ez jellemző Isten viselkedésére is, mert a balja a kísértés, a jobbja pedig a segítség. Növekszik a próba, de vele együtt növekszik a segítő kegyelem is. Ha eszünkbe jut az Olajfák hegyén imádkozó és vérrel verejtékező Üdvözítő, Aki szintén párbeszédet folytat az Atyjával: „Ha lehetséges, múltjék el tőlem e pohár, mégis, ne

az én akaratom legyen, hanem a tied!”, akkor nem csodálkozunk a párbeszédén, amit Jézus előképe, Izsák folytat atyjával. Izajás próféta könyvének 53. fejezetében találkozunk a bárány szóval. Pontosan az a szó, ami itt szerepel: zeh 300-5. Nem kecskegidáról van szó, gediről, amit szintén fel lehetett volna áldozni. Izajásnál azt olvassuk, hogy a bárány, amit levágásra visznek, nem nyitja meg a száját. Ez messiási prófécia. Éppen ezt a részt olvassa Izajástól az etiópiai tisztviselő, amit aztán Fülöp diakónus megmagyaráz neki. Tudtára adja, hogy a Názáreti Jézusban teljesedett be ez a jövendölés. Első tehát a szeretet tüze, a második a keresztfá, a harmadik az áldozati bárány. A három elválaszthatatlan egymástól.

Vajjomer Avraham elohim jire lö haszeh löolah bni. 6-10-1-40-200 1-2-200-1-5-40 1-30-5-10-40 10-200-1-5 30-6 5-300-5 30-70-30-5 2-50-10. És mondta Ábrahám: „Isten nézi ki magának a bárányt égő áldozatul, fiam.” Miért nem mondja meg Ábrahám a fiának egyenesen a valóságot, hogy te leszel az egészen elég áldozati bárány, fiam? Azt gondolom, azért, mert Isten csak vele beszélt, nem a fiával. Ő kapta a parancsot, nem a fia. Ábrahámot tette próbára Isten, nem a fiát. Mégis válaszolt fiának. Istenre irányította a figyelmét. Másrészt a hátralévő úton nem akarta fiát próbára tenni. Figyeljük meg a szavakat. Arccal előre néz Ábrahám, kemény az arca, mint a szikla, mégis gyengéden fiának szólítja Izsákot. És igazat mond, mert valójában Isten gondoskodik az egészen elég áldozati bárányról. A későbbi mondatokban találkozunk majd egy kossal, amelyről Isten gondoskodott, hogy kellő időben ott legyen. A héber Szentírás-magyarázók azt tanítják, hogy misztikus értelemben már a világ teremtésétől ott állt az a kos. Nem csak Ábrahám

beszél ilyen titokzatosan. Az Üdvözítőnek szokása a titokzatos beszéd. Amikor ugyanis a Zebedeus fiúk kéri, hogy Jézus dicsőséges jobbán és balján ülhessenek majd, az Úr azzal válaszol, hogy ez a kérdés az Atyára tartozik. Ábrahám pátriárka. A családnak papja és prófétája. Tisztelet illeti Izsák részéről. Vajjélhu sönéhem jahdav. 6-10-30-20-6 300-50-10-5-40 10-8-4-6. És mentek ketten egyként. Ez már igazán furcsa! Magától értetődő. Hogy ketten mennek csak. Hiszen elköszöntek a legényektől, és a szamarat is lenn hagyták. Miért kell mondani, hogy ketten mentek együtt, illetve egyként? De ha már egyszer megmondta az Írás az előbb, hogy ketten mentek egyként, akkor most miért ismétli meg újra? Nyilván azért, mert elhangzott a párbeszéd apa és fia között. Annak ellenére, hogy Ábrahám elodázta a nyílt választ, Izsák tovább folytatja az utat apjával. Beleegyezik abba, ami következik. Burkoltan abba is, hogy végül ő legyen az áldozat. Vajjavou el hammakom aser amar lo ha Elohim. 6-10-2-1-6 1-30 5-40-100-6-40 1-300-200 1-40-200 30-6 5-1-30-5-10-40. És bementek a helybe, amit mondott neki az Isten. A magyar fordítás pontatlan, mert azt írja, hogy megérkeztek. Az eredeti héber szó: 2-1, annyi, mint bemenni. Például: a férj bemegy feleségéhez, szent és tisztas házasok testi együttlétét fejezi ki. Ha házasságot tör, akkor nem bemegy, hanem vele hál. Tehát ez a szó itt az Istennel való bensőséges találkozást jelenti. A HELY, amint már mondtuk, Isten egyik neve. A hagyomány szerint a Kálvária-hegyre értek, akkor is, ha az domb. Nem önkényesen választott helyre mentek, hanem oda, ahová Isten mondta neki, azaz Ábrahámnak. Egyetlen szó sem esik további beszélgetésről. Meglepő, hogy Ábrahám nem szól semmit a helyen Izsákról. Nagy Szent Gergely egyházatya azt tanítja, hogy amikor a Szentírás megdöbbenő dolgot ír, akkor azt akarja, hogy megálljunk és lefelé ássunk, mert valami kincs, valami égi mondanivaló van elrejtve ott. Azt is tanítja, hogy a Szentírás a

hallgatásával néha többet mond, mint a beszédével. Vajjiven sam Avraham eth hammizbécha. 6-10-2-50 300-40 1-2-200-5-40 1-400 5-40-7-2-8. És fölépítette ott Ábrahám az oltárt. Érdekes sok héber szó rokonsága! Ben 2-50 fiú, eben 1-2-50 kő, bana 2-50-5 építeni. Keresztelő János mondja később elbizakodott hallgatóinak: „Isten ezekből a kövekből is tud Ábrahámnak fiaikat teremteni. A hívők élő kövek Isten templomában, az Egyházban” – tanítja az apostol. Sőt, Jézus, a FIÚ szegletkő. A mizbah, 40-7-2-8 áldozati oltár, amelyen: zabah 7-2-8 levágták az áldozati állatot. Vajjaroh eth haécim. 6-10-70-200-20 1-400 5-70-90-10-40. Arah 70-200-20 elkészíteni, előkészíteni, elrendezni. Éc 70-90 fa. Écim 70-90-10-40 fák, fadarabok, fahasábok. Vajjakod eth Jicchak bno. 6-10-70-100-4 1-400-10-90-8-100 2-50-6. És megkötözte Izsákot, a fiát. Szinte magunk előtt látjuk a fiút, amint apja előtt áll némán, és az apát, amint megkötözi. A zsinagógai imakönyvekben olvastam a könyörgő imát, amelyben Izsákra hivatkozik az imádkozó közösség: „A Megkötözött – könyörülj rajtunk!” Az AKÉDA, pontosabban Akédath – Jicchak Izsák feláldozása, mélyen bevésődött a vallásos zsidók szívébe. A Zsinat tanítja a Nostra aetate konstitúcióban, hogy a mostani zsidókat az ősatyák miatt szereti Isten. Az igazi megkötözött, az igazi Izsák azonban a Názáreti Jézus, az Isten emberré lett Fia, akit az Olajfák hegyén megkötöztek, és attól kezdve az áldozati Barány sorsát viselte.

Ne hanyagoljuk el megfigyelni azt, hogy hozzászeli Izsák nevéhez. Bno 2-50-6 Fiát. Azért ismétli meg – látszólag fölöslegesen –, mert hangsúlyozni akarja. Hasonlót találunk Káin és Ábel esetében, ahol a Szentírás egyre csak ismétli az elbeszélésben azt a szót, hogy: a testvérét. Igen, mert testvérgyilkosságról van szó. Másrészt, ott is Krisztus előképe az áldozat, Ábel. Ha már itt vagyunk, akkor nézzük meg a liturgiát, ami a Biblia mellett szintén hitforrás! Az első kánonban, amit római kánonnak nevezünk, a megemlékezés és

felajánlás alkalmával ezt imádkozza az áldozatot bemutató pap: Nézd kegyes és jóságos szemmel, és fogadd el, amint elfogadtad igaz szolgádnak, Ábelnek ajándékát, ősatyánknak, Ábrahámnak áldozatát... Érdemes néha ezt a kánont is imádkozni a hívek füle hallatára. Vajjaaszem otho al hamizbéha mimmaal laécim. 6-10-300-40 1-400-6 70-30 5-40-7-2-8 40-40-70-30 30-70-90-10-40. És elhelyezte őt az egészen eléggő áldozat oltárára a fa fölé. Ha az etiópai tisztviselő, akiről az Apostolok Cselekedeteiben, a 8. fejezetben olvasunk, történetesen nem Izajás próféta könyvét olvasta volna, az áldozatra vitt néma bárányról, hanem a mi szövegünket, Izsák feláldozásáról, akkor Fülöp diakónus, ebből a részből kiindulva, megmagyarázhatta volna a megfeszített és föltámadt Messiás, a názáreti Jézus Evangéliumát és éppúgy keresztelkedés következhetett volna, mint Izajás könyvének olvasása és magyarázata után.

Az egyházatyák – közöttük Szent Bonaventúra is –, felhívják a figyelmet, hogy a keresztfa az egészen eléggő szeretet oltára. A zsidó liturgiában ma is húsvétkor olvassák az Énekek Énekét, a Sir hassirim-et. Szerelmes Ének ez az isteni Völegény és a Menyasszony (elsősorban a zsinagóga, aztán pedig ennek örököse, a zsidó és nem zsidó származású krisztushívők Egyháza) között. Az ének a héberben: Sir 300-10-200. A héber Szentírásban az első jel, a sin 300 nagy formában van írva. A hagyomány szerint azért, mert elébe kell érteni az Álefet, az 1-est, és így 1-300 és, ami annyit jelent, mint tűz. Ez az isteni szerelem tüze, ami már az égő csipkebokorban lángolt, aztán lángtengerré vált a Sinai hegyen, hogy Jézust elégesse a kereszt oltarán

és pünkösdkor rágyújtsa a házat az egybegyűlt 120 hívőre.

Mindenesetre, az áldozati oltáron az feküdt megkötözve, aki kívül Izsák, belül Jézus.

Folytatjuk
Urbán testvér

Az ima lett az élet rendezője...

Az 1999. szeptember 25-én megrendezett II. Munkácsi Család-találkozón két előadás hangzott el. Az egyiket előző számunkban jelentettük meg, s most közreadjuk a másikat is.

Misi: Mózes I. könyve első fejezetében a következőket olvashatjuk: „Megteremtette Isten az embert saját képére, férfinak és nőnek.”

Ebben benne van, hogy a nemiség, a férfi-nő különbség benne volt Isten terveiben. Ez egész életünket átjárja, hisz az emberek nagy részének a számára a házasság – az élet útja. Azért beszélünk most a házasságról, mert ez az, amit a mindennapi életben meg kell valósítani. De mit is jelent ez, mit kell megvalósítanunk? Tudjuk a főparancsot. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes erődből és csak neki szolgálj! Első tehát a szeretet parancsa. Ez az állapotbeli kötelessége minden embernek, kivétel nélkül. A szentségek közül két olyan van, ami az egész életre vonatkozik, az egyik a papi rend szentsége, a másik a házasság szentsége. Úgy is mondhatnánk, hogy ezek az állapotszentségek határozzák meg életünknek a lényegét. Ezt talán úgy is mondhatnánk: mindkét szentségnek a célja és lényege ugyanaz. Szeretni, azaz megélni a szeretetet, továbbadni. Csak a megélt szeretet lehet továbbadni, gyerekeinknek, környezetünknek csak azt tudjuk átadni igazán, amit élünk. A továbbadás módjában persze nagy a különbség a papság és a házasság esetében. De abban, hogy a szeretet a lényege mind a kettőnek, a szeretet megélése. A házasság céljaként a különböző korokban az egyház mást és mást hangsúlyozott, és hosszú ideig a gyereknevelés, a gyereknevelés szerepelt az első helyen, de már a zsinat hangsúlyozta, és azóta II. János Pál pápa is, hogy a házasság célja két ember szeretetközössége, hogy szeretetben segítsék egymást az Úristen felé. Természetesen, kitért a gyerek szerepére is, de a harmadik helyen hangsúlyozta ezt a pápa. Tehát a szeretet megélése, ezért beszélünk most erről annyit, az elméleti megalapozás ebben a kérdésben. A második mon-

datból csak azt hangsúlyoznám ki, hogy az ember elhagyja apját, anyját. Ez persze nem csak a férfira vonatkozik, az asszonyra is ugyanígy. Itt azt mondja a Szentírás: „és egy emberré lesznek”. Elhagyni apát, anyát – ez nem azt jelenti, hogy ne törődjünk idős szüleinkkel, ne igyekezzünk segíteni őket. De azt is jelenti, hogy az ifjú pár, mikor a saját életét építi, akkor a házastárs fontosabbá válik, mint a szülő. És ezt mi is, mint szülők, megértük már, hogy gyermekeink elszakadtak. Számítottunk rá, bizonyos fájdalommal járt, de tudomásul kell venni; a saját életüket kell, hogy éljék. Annak idején nekem is el kellett szakadnom szüleimtől és az otthon gyakorolt szokásoktól, egyebektől, hogy a párommal együtt alakítsuk ki saját életünket. Ezt hangsúlyoznám, mert nagyon sokszor a házasság indulásánál akadályt jelent, hogy a mama talán túl fontos még, nehéz elszakadni. El kell szakadni, ez az Úr Isten parancsa!

Márta: Talán egy egészen világos példával élnék. Anyám három évig volt fekvő beteg. Azt hiszem, ezt mindenki eléggé tudja, hogy ez mit jelent, a legelemibb szükségletektől kezdve. De ugyanakkor ez az ápoláson kívül természetes volt, hogy nagyon szerette volna, ha az egész napot mellette töltöm. Ez viszont a család miatt már nem volt lehetséges. Elég sok vitánk volt, főleg az elején még, hogy miért kell annyi időt ott tölteni. Megbeszéltük, hogy tényleg mi az, amit valóban kénytelen ott tölteni, mikor van az a pillanat, amikor meg kell hallgatni. Amikor tényleg az a szeretetnek a parancsa, hogy meghallgasson. De ahogy ezt megbeszéltük és ahogy ketten tudtunk ebben dönteni, sőt volt olyan, hogy Misi ment át és nem én. Ettől az egész egy közös feladat lett, közösen voltunk benne, és nem állt közénk, tehát ketten kapcsolatában már nem jelentett nehézséget. Ugyanakkor a gyere-

kek is besegítettek, nekem ez meghatározó volt. Már akkor is hétvégén dolgoztunk, amikor a hétvégét átvállalták a fiúk. Azt hiszem, hogy egy fiú számára egy súlyos beteget ápolni, azért elég nagy feladat, és mégis vállalták. Velünk voltak ők is, tehát az egész család számára egy szeretetfeladat volt a nagymamának az ellátása.

Misi: A házasságra sokan azt mondják, hogy egy szerződés. Tulajdonképpen a szerződés azt jelenti, hogy rögzítik a jogokat, kötelezettségeket egymással szemben, bizonyos gazdasági ügyekben ez szükséges, nehogy a másik becsapjon stb. De ha egy életre szóló kapcsolat jogi formulákon alapul, vagyis egy szerződésen, az nagyon szegényessé teszi azt a kapcsolatot. Akkor méricskélnek: a múltkor én bocsátottam meg, most rajtad a sor stb. Ez nem igazi szeretetkapcsolat, azt mondanánk inkább, hogy a házasság, az szövetség. Ahogyan az Úr Isten az ő népével szövetséget kötött, hiszen így beszélünk Ó- és Újszövetségről, ahol nem a méricskélés volt a lényeg. Ahogyan az Úr Isten is megbocsátott az embernek, nagyon sokszor tőlünk is azt kívánja, hogy ne hétszer, hanem hetvenhétszer bocsássunk meg. Ez nem szerződés, ez annál sokkal több. Tehát a házasságnak egy életre szóló szövetségnek kell lennie. És itt hadd említsem azt, hogy sokan élcélődnek a házasságról a mai világban a TV, a rádió, az újságok csak gúnyolódhatnak a házassággal kapcsolatban. De nem szabad, hogy ez minket eltérítsen. Sokan mondják így, hogy holtomiglan, holtodiglan, tulajdonképpen életfogytiglan. Vagyis egy életre össze vagyunk zárva. Tényleg össze vagyunk zárva. De rajtunk múlik, hogy ez egy meleg szeretetkapcsolat lesz-e, ami előrevisz, vagy pedig tényleg egy börtönszerűen megélt kellemetlen kapcsolat. Mert ugye azt, hogy válás nincs, azt mi katolikusok valljuk, és azt mondjuk, hogy igenis a hibák, a nehézségek elháríthatók, de attól még lehet, hogy az a

házasság nem lesz jó, nem lesz boldog. A mi dolgunk az, hogy boldoggá tegyük, és nem a személyes boldogságot kell keresnünk. Nekem nagyon tetszett az, amikor Gyökössy Endre teszi fel egy fiatal párnak a kérdést, hogy miért akartok összeházasodni, s akkor valamelyik azt mondja, hogy hát boldog akarok lenni. Gyökössy azt mondta, hogy akkor gondolkozz még ezen. Nem jó ez így. Ha azt akarod mondani, hogy a páromat boldoggá akarom tenni, az már igen. Tehát ne a magam boldogságát keressem a házasságban, hanem a páromét, és ha erre építem a házasságomat, ez már jó kiindulópont lehet.

Máti: És ez az, ami az apróságokban valósul meg. Nagyon nehéz azt mondani, hogy ma délután nekem mindent meg kell tenni, ami a Misinek kedves. Ez attól függ mindig, hogy melyikünk van abban a lelkiállapotban, hogy ma nagylelkő tud lenni. Ennek az a titka, hogy amikor találkozunk munka után, akkor mindenképpen szakítunk kis időt arra, hogy megbeszéljük, kinek milyen volt a napja. Itt van az, hogy figyelünk egymásra. Hogy figyelek a másokra.

Misi: Nincs a lakásunkban TV. Nem férne be az időnkbe. Minden házaspár megtapasztalta, hogy a nagyon szép kezdet, az esküvő, a nászút, az első időszak után bizony – lakva ismerni meg egymást – jöttek a nehézségek. Sokszor ezek a nehézségek olyan fokig mennek, hogy megkeserítik a házaspár életét. Kb. egy év után rájövünk arra, hogy vannak bizony rossz tulajdonságai a házastársnak. Aztán kb. 6-8 év múlva rájövünk, hogy ezek a tulajdonságok megmaradnak. Sokszor szeretnénk megváltoztatni a párunkat. A házasság nem nevelőiskola! Magamat próbáljam nevelni, de ne a páromat. Itt hadd mondjam, hogy az esetek többségében nem hibákról, nem rossz tulajdonságokról van szó. A legtöbb súrlódást egyszerűen a másosság okozza. Más környezetben nőtt fel. A másosság, amit el kell fogadni, mert a másik fél más háttérrel jött. Megkeseríti az életet, ha nem tudják humorosan felfogni és nem tudnak

oda eljutni – és ez a kulcskérdés –, hogy elfogadom a másik másosságát.

Máti: Vannak ilyen alaptermészeti különbségeink. Én alapvetően gyorsan csinálom a dolgokat, tehát eléggé fürgén és hamar igyekszem elvégezni. Misinek mindenképpen kell egy adag megfontoltság. Ez azt jelenti, hogyha közösen akarunk dolgozni, akkor erre föl kell készülni. Azzal, hogy nem türelmetlenkedem. Megismerve egymás nehézségeit, természetesen tudunk lépni egymás felé.

Misi: Ilyen súrlódások mellett a házaselek egyike vagy mindegyike elmenekül. Olyan területet választ magának, olyan foglalatosságot, ami hasznos, jó, amihez ő ért. Esetleg csak ő ért, ahonnan a párját kihagyja. Ezt úgy is nevezhetném, függetlenségi terület. Nagyon sok férfinál ez a műhely, ahova az asszony jobb, ha be se lép. Nem baj, ha van műhely. Akkor áll közénk, ha ez a terület nagy fontosságra tesz szert, és a párunkat kihagyjuk belőle. A házasságnak nem az a célja, hogy azt csinálják, amit akarok, a másiktól függetlenül.

Máti: Amikor a gyerekkel kudarc volt, én ezt úgy éltem meg, hogy a nevelésben van kudarc. Nem is jutott eszembe, hogy ebben Misinek is szerepe lehet. De ugyanígy a gyerekek örömeit sem tudtuk megosztani. Én úgy éltem meg, hogy valami nagyon jó történt, de nem tudtuk egymással megosztani.

Misi: Mi is lehet a kiút? Ezek a kis súrlódások vagy a függetlenségi területek miatti eltávolodás óhatatlanul koptatja a kapcsolatot, rontja, távolságot okoz, ami nagyon nem jó. Hogy lehet ebből kilépni? A kilépés tulajdonképpen a szeretet megvalósítása. És itt a szeretetről hadd mondjak még néhány szót. A szeretni tudás is talentum. Tulajdonképpen mindannyian megkaptuk a szeretni tudás talentumát. Ami még fontosabb, mindannyiunkon számon fogják kérni az utolsó ítéleten. Vagyis a szeretet gyakorlati cselekedetei alapján fognak megítélni. Azt, hogy hogyan szerettem a mellettem lévő embert, azt biztosan számon kérik. És mit is jelent tulajdonképpen szeretni? A másik érdekeit helyezni

magam elé, tehát tudatosan törekedni arra, hogy az ő érdeke fontosabb. A mellettem lévő emberrel, a társammal kell szeretetben élni. A szeretet nem egy hangulati ingadozás, a szeretet döntés. A döntés azt jelenti, hogy amikor a párommal szemben valami ellenvetés van bennem, akkor is tudjak mellette dönteni. Amikor más az elképzelése, a saját pillanatnyi akaratom ellenére az ő akaratát teljesítem. Ez a szeretetdöntés. És ha kis dolgokban megszoktam, hogy mellette tudok dönteni, akkor az élet nagyobb kérdéseiben is tudok. Ettől lesz más a kapcsolatunk, mert nap mint nap ilyen alternatívákba ütközünk. A szeretetdöntésnek az egyik kellemes eredménye, ahogy a párom örül, hogy mellette döntöttem. De legalább olyan fontos, hogy egy idő után én is tudjak örülni, hogy önzésemen úrrá tudtam lenni.

Misi: A házaseletben nagyon fontos, hogy magamról tudjak beszélni. A páromnak tudnia kell, mi játszódik le bennem. „A megosztott bánat félbánat, a megosztott öröm dupla öröm.” Ha a nyitottságot tudom vállalni, akkor az mindenképpen előre visz. És ha a párommal szemben megszokom a nyitottságot, akkor más emberekkel is nyitottabb lehetek, és így az emberi kapcsolatok is jobbak lehetnek.

A nyitottság egymás felé elvezethet oda, hogy az imaéletben az Úristen felé is nyitottabb tudok lenni.

Máti: Vallásos családban nőttünk fel mind a ketten, és a legsötétebb 50-es 60-as években is kitartottunk az Úr Isten mellett. A vasárnapi misére járásom kívül az imáinkat is igyekeztünk elvégezni, de ez számomra csak amolyan kötelességteljesítés volt, de valahogy a személyes jelleg hiányzott ebből. A lelkiatyánk nagyon biztatott, hogy együtt imádkozzunk. Először csak a Miatyánkot és az Üdvözlégyet imádkoztuk, azután nagy nehezen elkezdtük azt is, ami bennünk van: az Úr Istenhez szóló köszönet, kívánság, kérés. A kérő ima ment talán a legkönnyebben, hiszen kérni inkább tudunk. Az ima így lassan az élet rendezőjévé vált, segíti rendezni az egész napomat. ✓

Bruno Ferrero

VARÁZSOS NAPOK

Egy édesanya naplójából: „Minden készen áll. A fa feldíszítve, a karácsonyi jókívánságok az ajtóra függesztve, a gondosan becsomagolt kisebb és nagyobb dobozok a fa alatt.

És a harangok? Miért nem hallom őket?

Emlékeztek arra a kisgyerekre, aki abban a réges-régi történetben megszólaltatta a harangokat?

A legenda szerint a harangok csak akkor szólalnak meg, ha valaki az oltárra helyez egy szeretetajándékot. Királyok és gazdag emberek jöttek, és az oltárra felbecsülhetetlen értékű ékszereket és más ajándékokat tettek, de az évek múltak, és a templom harangjai csak nem akartak megszólalni.

Aztán egy karácsony éjszakán egy szakadt kabátos kisfiú érkezett, odament az oltárhoz, és anélkül, hogy bárki is észrevette volna, levette a kabátját, és az oltárra helyezte. Ebben a pillanatban megszólaltak a harangok, és ünnepet hirdettek az egész faluban – egy kisfiú nagylelkű ajándékának köszönhetően. Én mindig hallottam azokat a harangokat.

Hallottam abban az évben, amikor az egyik gyerekemtől egy szakadt papírlapot kaptam ajándékba, amelyre imádságra kulcsolt kezeket rajzolt és egy megható mondatot írt: „Térj be hozzám, ó, isteni Gyermekek!”

Hallottam őket abban az évben, amikor egy pár pamutkesztyűt kaptam, ami körülbelül egy tízéves gyermek kezére lett volna jó.

Hallottam őket azon a karácsonyon, amikor megbécszelték, hogy kitakarítják a garázst...”

Nagyon-nagyon fontos karácsonykor „hallani a harangokat”. Azt jelenti, hogy megéljük az ünnep mély értelmét. Az emberek legnagyobb része csak a saját és a mások idegeinek dermesztő visítását és a „szórakozni mindenáron” kimerültségét hallja.

A gyermekek ösztönösen ráéreznek az ünnepek – és különösen a karácsony – mélyebb jelentésére. Ha jól belegondolunk, igazából ők a családi ünnepek igazi főszereplői.

Nagyon lényeges, hogy a gyerekek ünnepeljenek. Ne egyedül, hanem a szüleikkel, a családjukkal. Olyan igény ez, amely Don Bosco elmélete szerint alapvetően fontos, mégpedig több okból is.

Azok a napok, amelyek felmelegítik a lelkeket

„Mi ünneplő emberek vagyunk, az öröm emberei vagyunk” – mondja egy, a szalézi fiatalok körében elterjedt dal. Tiszteletadás ez Don Bosco nevelésméletének egyik legfontosabb eleme előtt. Don Bosco pedagógiai értelmet adott az örömmel és a jó hangulatnak: pedagógiája a „derű” pedagógiája, az életöröm és az együttlét örömeinek forrása.

„Ha egy szülő nem derűs – írja Giacomo Dacquino – gyermekei akkor is szorongásosak lesznek, ha mélyen szereti őket. A derű érzelmek és gondolatok egyenlete; az életbe vetett hit kérdése is, mert akinek hite van, az nem lehet peszsimista.” Don Bosco mindezt egyszerűen és hatásosan helyezte a gyakorlatba: az ünnepek révén. A régi valdoccói tanítványok nosztalgiaival idézték fel az ünnepeket, azokat a családi jellegű eseményeket, amelyekbe Don Bosco örömteli hitével lehelt életet. Így írt Don Bonettinek: „Azt ajánlom neked is, tegyél róla, hogy a diákjaid vidámak legyenek. És hogy Don Boscót éljenezzék, adj nekik erre alkalmat egy kis ünnepi ebéddel...”

Don Bosco névnapja, a Szeplőtelen Fogantatás és Szent József ünnepe, a Karácsony és Húsvét olyan események voltak, amelyekre készültek, alig várták azokat, és

igazi lelkesedéssel éltek meg.

Mert alapvetően fontos, hogy a gyerekek ünnepeljenek. Legfőképpen a szüleikkel és az egész családjukkal. Olyan igény ez, amely Don Bosco pedagógiája szerint alapvetően fontos, mégpedig több okból is.

A gyerekek (és egyébként a felnőttek is) az elvont gondolatok jelentését konkrét képek és gesztusok segítségével tudják megközelíteni, amik nélkül az elvonatkoztatások üres tokok maradnának. Az ünnepek képei és gesztusai olyan üzenetet közvetítenek, ami „felmelegíti” a lelket. Ezek a napok a mindennapi rutin és az olyan pillanatok kölcsönhatásai, amikor az ember egy kicsit mást csinál, valami kellemes dolgot, másokkal együtt. Megosztott örömet jelentenek, amikor visszaszerezünk az „elveszett paradicsom” egy darabját. Kivételes alkalmak ezek, amelyeknek a nagyok is átadják magukat, és akkor más arcukat mutatják. Súlyos megkárosítása a gyerekeknek, ha nem adjuk meg nekik azt a lehetőséget, hogy megüljék az ünnepeiket és részesüljenek szimbolikus jelentéseiből.

Az ünnep erősen lelki tartalmú esemény, varázslatos és értékes, mert a pillanat öröme túl létfontosságú reményt is közvetít a gyerekeknek. Ezeknek az eseményeknek a rendszeres ismétlődése, amelyek tagolják az évet, tehát a gyerekek életét is, szemükben garanciát jelent, hogy jelentőségük nem csökken, és egyben annak a bizonyítása is, hogy milyen jó dolog az, ha az élet boldog pillanatok köré szerveződik.

„Élni” nagyon fárasztó is lehet – az ünnepek a „létezés” örömeit fejezik ki.

Az ünnep előtt és után a gyerekek vannak a figyelem középpontjában, végre fontosnak érezhetik magukat,

és az ajándékok, amelyeket kapnak, azt jelentik számukra, hogy megérdemlik a szeretetet. Az ünnepek a szív titkos születésnapjai. Ki ne ismerné a gyerekek óriási izgatottságát, amellyel a születés- és névnapokat várják? A gyerekek minden fontosabb ünnepe (születésnap, névnap, karácsony, húsvét, házassági évforduló) valaminek a születésére, illetve új kezdetére emlékeztet. Ezzel megnyugtatják a gyerekeket: világrajövetelük boldog és nagyon kívánt volt, amit a szülők és az egész világ nagy-nagy örömmel várt. Minél nagyobb ünnepet rendezünk ezeknek az eseményeknek, a gyerekek annál biztosabban fogják érezni, hogy szeretjük őket.

Sok ünnep „átmeneti szertartást” jelent (elsőáldozás, bérmálkozás, érettségi...), amelyek az emberi vagy a vallásos fejlődés egy-egy szakaszát teszik ünnepélyessé. Alapvetően fontos, hogy nagy hangsúlyt helyezünk a lelki jelentéstartalmakra. A vallási ünnepeknek erősen „vallásiaknak” kell lenniük. A drága ajándék vagy az ebéd egy étteremben könnyen válik a szülők számára alibivé, hogy ezzel „letudják” az ügyet és jó benyomást keltsenek, ugyanakkor pedig elfelejtik, hogy mit is jelent a családban ünnepelni.

Az ünnepek bensőséges melegséget jelentenek, kapcsolatot, az érzelmek átadását. Olyan pillanatok ezek, amelyekben megerősödnek a szülőket és a gyerekeket összekötő szálak. Ünnepi alkalmakkor Don Bosco is használt kis kártyákat. Azok a kis levélkék, amelyek jókívánságainkat tartalmazzák, és a tényérok vagy a párnák alól kerülnek elő, azt a lehetőséget jelenthetik a családban, amellyel szabadon kifejezhetjük érzéseinket és lelkünk titkos rejtelmait. A boldog családban általában intenzív belső levelezés folyik. Az ünnepek nagy kibékülések pillanataivá is válhatnak.

Az ünnepek szertartásos pillanatai között mindig megjelenik a nagy figyelemmel és valami különle-

gességgel megterített asztal. A bőség és a lakoma ünneplése is ez: hoszszabb ideig vagyunk együtt, többet beszélgetünk, közösen játszunk. Olyan pillanatok ezek, amelyek kitörölhetetlenül belevésődnek a gyerekek lelkébe.

Az egy napig tartó csoda

A karácsony erősen lelki tartalmú, varázslatos és értékes ünnep. Maguk a gyerekek is felfogják, hogy a sok anyagi jelnek „lelke” van, azaz lelki jelentése. Egy gyerek így ír levelében: „Kedves Kis Jézus, karácsonyra szeretnék egy számítógépet és egy jó papát...” Egy másik gyerek ezt írta: „Kedves papa, azt szeretném karácsonyi ajándéknak, hogy egy egész napot velem maradj...”

Karácsony igazi csodája – rendkívüli vallásos jelentőségén túl – az a gyermeki észjárás, amely mindenképpen azt akarja hinni, hogy van az évben legalább egy nap, amikor újra lehet teremteni az elvarázslott világot, az elveszett paradicsomot, annak az álmát, aki bizalommal és reménnyel telve nőtt fel. Legalábbis úgy teszünk néhány órára.

A világ tényleg nagyon elkésérítő és ellenséges lenne, ha a szülők nem törekednének arra, hogy megünnepeljék a karácsonyt gyerekeikkel azok szerint az íratlan szabályok szerint, amelyek évszázadok óta a karácsony „szívét” jelentik.

A Kis Jézus meg az angyalkák, akik az ajándékokat hozzák, részei a karácsony lelki képének. A gyerekeknek szükségük van arra, hogy higgyenek a természetfölöttiben,

hogy aztán szembesüljenek a valósággal, amely túlságosan gyakran fenyegetőnek mutatkozik. A gyermeki gondolkodás „mágikus” dimenziója aztán a gyerekek tapasztalatának és élményeinek szélesedéseivel egyre inkább eltűnik. Azok azonban, akiknek gyengéd és megnyugtató, varázslatokkal teli gyerekkoruk volt, sokkal kiegyensúlyozottabbak és magabiztosabbak lesznek.

A család új tagja

A vallásos nevelés szempontjából a karácsonyi ünnepek, természetesen, nagyon értékesek. A karácsonyi időszak lehetővé teszi a keresztyén családoknak, hogy megélik és bemutassák a vallásos élet legintenzívebb pillanatait: a várakozás, a virasztás értelmét, az adni és kapni képességét, az örömet, a jószágot, a közelséget. Ezeknek az érzelmeknek a vallásos jelentése a családi életben „testesül meg”, és ezért kitörölhetetlenül belevésődik a gyerekek lelkébe.

A karácsonyt megelőző időszak, az advent, az örömteli várakozás ideje olyan, mint egy gyermek születését megelőző időszak. Előkészítjük a lakást, mintha a család új tagjának érkezésére várnánk. A Gyermek Jézus eljövetele az éjszaka közepén titokzatos marad, mint amilyen egy gyermek születése.

Ha a szülők meggyőződéssel ünneplik a karácsonyi misztériumot, a gyerekeknek nem lesz semmiféle nehézségük abban, hogy valóban érezzék Jézus jelenlétét, aki eljött, hogy náluk „lakjon”.

*Amikor már majdnem elvesztünk, Te felemeltél minket,
Amikor még idegenek voltunk a számodra,
Te már hívtál minket.
Hogy közelebb juthassunk Hozzád,
Kérünk, fogadj el minket olyannak, amilyenek vagyunk,
És tedd velünk azt, amit szíved diktál neked.*

Huub Oosterhuis

„Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké” (Zsid 13,8)

LELKINAP A FELSŐ-TISZA VIDÉKEN

1999. december 11-én a 2000. Jubileumi év megnyitóját előkészítő ifjúsági lelkinap volt Felső-Tisza vidéken. Hidász Ferenc ferences atya tartotta az elmélkedést. Husztról, Técsőről, Bustyaházáról, Viskről, Aknaszlatináról, és Kerekhegyről 180-an sereglettek össze. Az aknaszlatinai hittanosok először vettek részt lelkinapunkon, új szint hozva a most negyedik alkalommal megtartott összejövetelen. A nyolcadikosoknál fiatalabbak 115-en Técsőn, a nyolcadikosoknál idősebbek pedig mintegy 70-en Visken gyűltek össze. Természetesen külön volt az elmélkedés a magyar és az ukrán nyelvű hittanosoknak.

Ferenc atya meghívására a szege-di ferences testvérek közül László, Jeromos, Zoltán testvérekkel együtt négyen vettünk részt a rendezvényen.

Az elmélkedést Ferenc atya Ká-konyi Asztrik ferences atya ADVENT című grafikájának a bemutatásával kezdte, majd folytatta a mindenki által ismert 2000. Jubileumi év szimbólumának ismertetésével. Az említett jel nagyon sok dolgot ábrázol: többek között a Földet, az öt kontinenst, a Szentháromságot, Jézus keresztjét a jubileumi lejmondattal: Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké. Az elmélkedés magja Jézus születése volt. Ehhez természetesen ismernünk kell a Messiás eljövételéről szóló próféciákat, amelyeket Ferenc atya Izajás jövendöléseinek keresztül mutatott be a résztvevőknek, majd utalt ezek beteljesedéséről Máté és Lukács evangéliumában.

A kiscsoportos beszélgetésekhez minden csoport két kérdést kapott: Melyik volt eddigi legszebb karácsonyom és Mit várok Jézustól 2000-ben? Mint kiderült mindenki-

nek ezért vagy azért eddigi mindegyik karácsonya nagyon emlékezetes. A második kérdésre adott válaszok voltak az érdekesebbek. Az elején még mindennapi kéréseket hallhattam, majd jöttek a komolyabbak. Majdnem mindenki megemlítette a békét és a szeretetet. Volt, aki a háborúk békés befejeződését kérte Jézustól. Aztán beszélgettünk még arról is, hogy mit kell tennünk nekünk is ahhoz, hogy ezek meghallgatásra találjanak. Hogy kéréseink eljussanak Jézushoz közösen elmondtunk egy Miatyánkot.

A csoportbeszélgetések után Domonkos, Urbán és Ferenc atyáknak köszönhetően lehetőség nyílt, hogy mindenki elvégezhesse karácsonyi szentgyónását. Ezután következett az ebéd.

A szentmisét közös énektanulás előzte meg. Ferenc atya homiliájában a következőket mondta a keresztről: a kereszt függőleges ága az Isten és ember közötti kapcsolatot; vízszintes ága pedig, amelyre Krisztus két karját szegezték, az emberek egymás közötti kapcsolatát jelzi.

A szentmise után még tanultunk néhány karácsonyi éneket, majd a hittanteremben minden csoport bemutatatta azt a bibliai jelenetet, amelyre a nap folyamán fel kellett készülni. A hét jelenet, amely felváltva magyar és ukrán nyelven játszódott le, az angyali üdvözléssel kezdődött és a Názáretbe való visszatérésig tartott. A jelenetek után következett a közös kép elkészítése, majd az ajándékosztás, amelyet a Szegeden tartott gyűjtésből kaptunk és hoztuk el Kárpátaljára. Elérkezett a búcsúzás pillanata is. Sokan azt mondták, hogy nem akarnak elmenni, még szeretnének maradni.

Visken a délután folyamán a fiatalok a helyi idősekkel és nagycsa-

ladosokat látogattak meg és kisebb-élelmiszer csomagokat vittek ajándékba. Ezzel alkalom nyílt, hogy megismerhessék az idősek életét és egy kis beszélgetéssel elfelejtessék velük mindennapi nehézségeiket. Visszaérvén a plébániára közös fórumon lehetett véleményt cserélni és beszámolni a délután folyamán szerzett élményekről. A csomagszéthordása nagyon sok fiatalot megérintett, némelyekben pedig azt a tudatot ébresztette fel, hogy egyszer majd mi is leszünk öregek. Ezután alkalom volt még, hogy mindenki beszámoljon saját hitélményéről, hogyan jutott el a hit megismerésére. A vallomások szerint ezen a vidéken a fiatalok a hitet szüleiktől, nagyszüleiktől tapasztalták meg.

Majd ugyanúgy, mint Técsőn közös énektanulás után következett a szentmise, majd utána közös beszélgetés volt a plébánia hittantermében. A fiatalok kérdéseket tehetek fel Ferenc atyának, szokásairól és a testvéri közösségükről.

Mindenki nagyon sokat tanulhatott ezen a lelkinapon. Az elmélkedésekből sok érdekességet hallhattak a fiatalok a 2000. Jubileumi évről és felkészülhettek Krisztus Urunk születésére. Minnél több ilyen lelkinapnak kellene lenni szerte Kárpátalján, hogy ne csak a Felső-Tisza vidékiek készülhessenek Urunk születése misztériumának befogadására.

A lelkinapról mindnyájan úgy távoztunk, hogy Ferenc atyától meghívást kaptunk a húsvéti ünnepeket előkészítő lelkinapra nagybőjtben.

Adja az Úristen, hogy Jézus nem csak karácsonykor, hanem minden nap megszülethessen minden jóakarató ember életében.

Mikulyák László, ferences jelölt

Jókai Mór

MELYIKET A KILENC KÖZÜL?

Élt egyszer egy szegény csizmadia a nagy Pest városában, aki semmiképp sem tudott a mesterségéből meggazdagodni.

Azért nem tudott, tudniillik, semmi gazdagságra jutni János mester, mert az Isten olyan különösen megáldotta, hogy minden esztendőben született neki egy gyermeke.

– Oh, én uram Istenem! – sóhajtozék gyakran János mester minden újabb számnál: amint lőn hat, lőn hét, lőn nyolc.

Egyszer aztán eljőve a kilencedik. S aztán az asszony meghalt. És János mester egyedül maradt a kilenc gyermekkel a világon.

Mikor cipőt kellett szabni, egyszerre kilenc cipő! Mikor kenyeret kellett szelni, egyszerre kilenc karéj! Mikor ágyat kellett vetni, egyszerre – az ajtóból az ablakig – az egész szoba ágy, tömve, dugva apróbb, nagyobb, szösze, barna fejjel.

Egy karácsonyestén János mester későn tért haza a nagy szaladgálásból, kevés pénzecskét szedett be. Ami ismét mesterségéhez meg a napi szükségek fedezéséhez kellett.

– No, gyerekek: egy, kettő, három, négy, mind itt vagytok? Tudjátok-e azt, hogy ma van karácsony estéje? Ünnepe ám ez. Nagyon örvendetes ünnep. Ma este nem dolgozunk semmit, hanem örülünk valamennyien.

A gyerekek úgy örültek annak, hogy ma örülni kell, majd felvetették vele a házat.

– Megálljatok csak, hát még ha megtanítalak beneteket arra a szép énekre, amit én tudok! Erre a napra tartogattam, karácsonyi ajándéknak! Majd én előbb elénekelem: ti pedig majd aztán utánam.

„Krisztus urunknak áldott születésén...”

A nagyobb fiúk és leánykák első hallásra megtanulták a dallamot, több baj volt a kisebbekkel, azok mindig félrevitték a dalt. A kilenc egyszerre vékonyan zengedezé azt a szép dalt, amit maguk az angyalok énekeltek azon az emlékezetes éjszakán.

Bizonyára a gyermekek énekeket örülnek odafenn a mennyben. Hanem annál kevésbé örülnek odafenn az első emeleten. Ott egy gazdag úr lakik, egymaga kilenc szobában.

Ennek sem felesége, sem gyermeke, annyi pénze van, hogy maga sem tudja, mennyi.

Ez a gazdag úr éppen nyolcadik szobájában ült az este, és azon gondolkozott, hogy miért nincs az ételnek íze. Miért nincs a ruganyos ágyon csendes álom?

Amidőn János mester földszinti szobájából elkezdett elébb lassan, aztán mindig erősebben hangzani fel hozzá ama vidámságra ösztönző ének, eleinte nem akart rá ügyelni, hanem amikor már tizedszer is újra kezdtek, nem állhatta tovább a dolgot. Összemorzsol-

ta kialudt szivarját, s lement maga, hálókabátban, a csizmadia szállására.

– Kend János mester, a csizmadia, ugye? – kérde tőle a gazdag úr.

– Igenis, szolgálatjára, nagyságos uram: parancsol egy pár fénymázás topánkát?

– Nem azért jöttem. De sok gyermeke van kendnek.

– Van biz, nagyságos uram, kicsiny is, nagy is. Sok szájjal, mikor evésre kerül a dolog.

– Még több szájjal, mikor énekelnek. Hallja kend, János mester: én kendet szerencsés emberré akarom tenni. Adjon nekem egyet a gyermekei közül, és azt fiammá fogadom, felneveltetem, úr lesz belőle.

János mester szörnyű szemeket meresztett erre a mondásra. Egy gyermeket úrrá tenni! Persze, hogy odaadja!

– No, válasszon kend közülük hamar egyet!

János mester hozzáfogott a választáshoz:

– Ez a Sándorka. No, ezt nem adom. Ez jól tanul; ebből papnak kell lenni; a második: ez leány, leány nem kell a nagyságos úrnak; a Ferencke: ez már segít nekem a mesterségben, e nélkül nem lehetek el; a Jánoska: lám, lám, ez meg a nevemre van keresztelve, nem adhatom oda; a kis Józsi: ez meg egészen az anyja formája, mintha csak ötlet látnám, ez ne lenne többet a háznál? No, most megint leány következik; azután itt van a Palika. Ez volt az anyjának a legkedvesebbje; oh, szegény asszony, megfordulna a koporsójában, ha ezt idegennek adnám. No, ez a kettő meg még nagyon kicsiny, mit csinálna velök a nagyságos úr?

Úgy járt, hogy már a végére ért, mégsem tudott választani. Azután alulról kezdte felfelé; de csak az lett akkor is a vége, hogy ő bizony nem tudja, melyiket adja oda, mert ő valamennyit szereti.

– No, porontyok! Válasszatok magatok; melyiket akar elmenni, nagy úr lenni!

A gyerekek mind az apjuk háta mögé húzódtak.

János mester nem állhatta tovább, odaborult közüjük, átnyalabolta valamennyit, s elkezdett a fejükre sírni, azok pedig vele együtt.

– Nem lehet, nagyságos uram, nem lehet. Kérjen tőlem akármit a világon, de egyik gyermekemet sem adhatom senkinek, ha már az Úristen nekem adta őket.

A gazdag úr azt mondta rá, hogy legalább annyit tegyen meg a kedvéért, hogy ne énekeljen többet gyermekeivel ide alant, s fogadjon el tőle ezer pengőt ezért az áldozatért.

János mester soha még csak kimondva sem hallotta ezt a szót: „ezer pengő”, és most a markába nyomták. A nagyságos úr megint felment a szobájába, unatkoz-

ni. János mester pedig nagyot bámult azon az ismeretlen alakú ezerpengős bankón, és elhallgatott.

Hallgatott az apróság is. Nem volt szabad énekelni: a nagy úr odafenn meghallja.

Maga János mester gorombán kergette el magától azt a kis porontyot, aki feleségének kedvence volt, amikor odament hozzá, s arra kérte, hogy tanítsa meg őt újra a szép énekekre, mert már elfelejtette.

– Nem szabad énekelni. Aztán leült és szabdalt, míg egyszer azon vette észre magát, hogy maga is elkezd dúdolni: „Krisztus urunknak áldott születésén...”

Először a szájára ütött, hanem aztán megharagudott, nagyot ütött a tőkére, kirúgta maga alól a széket, és kivette az ezerpengőst, s futott fel az emeletre a nagyságos úrhoz.

– Nagyságos jó uram! Instálom alássan, vegye vissza a pénzt, hadd énekeljek én, mikor nekem tetszik; mert az többet ér ezer pengőnél.

Azzal letette az asztalra a bankót, s nyargalt vissza az övéihez, sorba csókolta valamennyit, közéjük ült alacsony székére, s rákezdtek tiszta szívből újra: „Krisztus urunknak áldott születésén...”

S olyan-olyan jókedvük volt, mintha övük volna az a nagy ház! Akié pedig volt az a nagy ház, nagy egyedül járt kilenc szobáján keresztül, s gondolkozott magában, hogy vajon mi örülni valót talál más ember ebben a nagy unalmas világban.

KIFESTŐ

Megfejtések (99/9)

Keresztrejtvény

A 99/9. Szám keresztrejtvényének helyes megfejtése:

Ne legyen kezed kinyújtva elfogadásra, sem szűkmarkú, amikor adni kellene.

Balázs Erzsébet, Butella Éva, Csecsur Mónika, Hauptman Pál, Rácz Józsefné (Beregszász), özv. Kertay Sándorné (Borzsova), Boldizsár Ani (Jánosi), Paulik Antónia (Macsola), Komonyi György (Homok), özv. Bocskai Dezsőné, Geczko Jenő, Logojda Eszter, Pap Éva, Petrovay Viola, Scheffer Zoltán (Munkács), Demjén Tamás, Lukán Árpád (Rát), Nagy Zoltán, Nagy Zsuzsanna (Ruszka Dolina), Zsábej Edit (Sztrabicsó), Bodák Hajnalka (Técső), Kocsán Ella, Leszjő György, Molnár Csaba, Nemes János, Oltvai Károly, Olencsák Klára, Párizsi Jolán, Vámos Júlia (Ungvár).

Könyvjutalmat nyertek: Balázs Erzsébet és Petrovay Viola.

Ismered-e a Bibliát?

Miháli János (Aknaszlatina), Demkő Éva (Bene), Butella Éva (Beregszász), Telinger Ildikó (Macsola), Demjén Tamás (Rát), Nagy Zoltán, Nagy Zsuzsanna (Ruszka Dolina), Bodák Hajnalka (Técső), Kocsán Ella, Olencsák Klára, Vámos Júlia (Ungvár), Pufler Anikó, Pufler József, Szpivák József (Visk).

Eredményhirdetés az Új Hajtás következő számában.

Greco – a misztikus látomások megjelenítője

Domenico Theotocopuli, azaz El Greco: a görög. Származása és legelső iskolája ellenére az ő neve jut először eszünkbe, ha a spanyol festészetre gondolunk. Krétán született – innen az El Greco ragadványnév – és fiatalkorában telepedett le Spanyolországban, ahol a keresztény vallásnak oly misztikus heve lobogott. Ez a távoli görög szigetről érkező idegen valamennyi spanyol festő közül a legspanyolabb lett. Érzékeny és képzeletgazdag természete, rendkívüli humanista érdeklődése – eredetiben olvasta a görög és latin szerzőket, hogy megerősítse magában azokat a klasszikus értékeket, amelyet a reneszánsz hozott felszínre, de egyszersmind buzgó vallásossága olyan képességekkel ruházta fel, hogy mindenkinél hitelesebben tudta tolmácsolni a régi Spanyolország bonyolult és ellentmondásos szellemiségét. A XVI-XVII. század Toledója Grecót jelenti.

E kiemelkedő mester életéről kevés adat maradt fenn. Szülei régiségkereskedők voltak. Korán árván maradt, idősebb fivére nevelte. Mélyen vallásos nevelést kapott. Az első munkái ikonok voltak. Tehát jól ismerte az ősi bizánci stílusban festett, ünnepélyes szenteket is, amelyek távol álltak a természetességtől. Legkedveltebb olvasmányai a Szentírás mellett az egyházatyák művei voltak.

Spanyolországba Velencén át érkezett, ahol Tizianónak volt a tanítványa, de erősen hatott rá Tintoretto is, aki a reneszánsz nagyjai után alkotva, amikor a festészet elérte fejlődése csúcát, arra szánta rá magát, hogy más módon mondja el a szent történeteket. Fittyet hányva minden kompozíciós szabálynak, elhagyva a kép teljes kidolgozását, azt a hatást érte el a szemlélődőben, mintha épp e pillanatban tárulna fel előtte egy nagy titok. E módszert a XVI. századi festők közül legtovább El Greco fejlesztette. Velencéből a tüzes színeket is magával vitte. Rómában

El Greco: Az ötödik pecsét feltörése

Fernese bíboros palotájában dolgozott. Toledóba harminchat éves korában érkezik, 1575 körül. Élete hátralevő részében a mórokkal vívott küzdelem ezen ősi bástyájában, a Katolikus Királyok és V. Károly kedvenc városában élt és dolgozott. A misztikus kor misztikus szülöttje a három vallás városát választotta állandó lakhelyéül, amelyet San Juan de la Cruz költészete, Avillai Szent Teréz lírai szépségű, elragadtatott sorai és Greco festői látomásai tettek a misztikum megtestesítőjévé.

El Greco ugyanis szinte nem is embereket festett, hanem testetlen jelenéseket, nem valóságos tájakat, hanem tájlátomásokat, víziókat. A világot nem olyannak ábrázolta, amilyen, hanem olyannak, amilyennek elképzelte, amilyennek látni

szerezte volna. Főművei mind drámai erejű látomások. Belső dinamizmustól lüktetnek, vibrálnak, nőnek meg az alakok. Gondoltunk-e rá, hogy az ég felé törő ember megnyúlik, lobog, mint a láng, emberfeletti erőfeszítésben? Ilyen az Isten felé növekvő ember! És megfigyeltük-e már az ember árnyékát a földön a délutáni napsütésben, hogy az árnyék, az ember lelkének mása, lám, hogy növekszik? Hiszen minden alakot grecóivá változtat az alkony.

Greco Krisztusa, Máriája, a szentek és vértanúk ezért aránytalanul hosszúak, szinte súlytalanok. Lángként ostromolják az eget, amelyről ez a – spanyol szerzetes lelkével megáldott – görög álmodott. Alakjainak arca keskeny és kicsiny, a két szem tengelye, a száj gyakran fer-

El Greco: Pásztorok imádása

dére fogva, a ruhák nagy síkokra bontva. Apostolainak és szentjeinek rabja volt. Rengeteg változatban megfestette őket. Kedvenc szentje Assisi Szent Ferenc. Az Istennel való egyesülés ekstázisát ily teljességgel és ily meggyőzően csakis Greco fest-

hette meg. A szent alakja megnyúlva emelkedik a csoda felé. Fejét hátraveti, a ráeső fény megvilágítja a szeretet lángjától égő, kitágult pupilláit. Csontjáig hatol a fény, ajkai kiszáradnak. Stigmás tenyere reszketően nyílik szét.

Az egyik legmeglepőbb, legizgalmasabb képe a Szent János Apokalipsziséből vett jelenet: Az ötödik pecsét feltörése. „Mikor az ötödik pecsétet fölnyitotta, láttam az oltár alatt azoknak a lelkét, akiket Isten igéjéért és tanúbizonyságukért megölték. Hangosan kiáltottak: Uram, te szent és igaz, meddig nem mondasz ítéletet és nem állsz bosszút vérünkért a föld lakóin? Mindegyiküknek hosszú fehér ruhát adtak...” (Jel. 6,9-11). Az izgatottan gesztikuláló mezítelen alakok tehát vértanúk, akik most kapják a fehér köntösök mennyei ajándékát. Nem vitás, az alakok pontos, hű rajzával nem lehetett volna ilyen elemi, meggyőző erejű képet alkotni az Ítéletnap rettenetéről, amikor maguk a szentek követelik a világ elpusztítását.

Krisztus életének legfőbb mozzanatai Grecóban szintén hatalmas, átformáló erejű ábrázolóra találtak. A művész zaklatott lendülettel s olyan képzelőerővel idézi fel a jeleneteket, hogy az epizódok látomásá válnak, egy, a túlvilágba feláható, forró képzelet kifejezésévé, s ezt a hatást csak még inkább növeli a fanyar szürke színek közül felparázsló egy-egy drapéria hatalmas bíbora, kékje, citromsárgája.

Nem csupán vallásos jelenetei, hanem a spanyol uralkodókról, előkelőségekről és egyházi emberekről festett arcképei is azt mutatják, hogy a művész teljesen elszakadt a földtől, a valóságtól: portréi nem a hús-vér emberek hasonmásai, talán sokkal inkább az ember lelki képmásai.

Az emberek csak egy nemzedékkal később kezdték kritizálni El Greco természetellenes formáit és színeit, ízetlen tréfának vélték képeit, majd sokkal később, az első világháború után – amikor a modern művészek megmutatták, hogy nem lehet minden műalkotást a természetszerűség, a klasszikus szépség mércéjével mérni – újra felfedezték, és megértették életműve jelentőségét. Ma már tudjuk, hogy ezen lángoló aszkétalélek a művésztörténet stílusreformáló mesterei közé tartozik.

RM
Nagyszőlős